

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav ekonomie

Veronika Dvořáková

Soudobé trendy vývoje čínské ekonomiky

The Current Trends in the Development of the Chinese Economy

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Eva Jílková, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Soudobé trendy vývoje čínské ekonomiky vypracovala samostatně a použila jen uvedené informační zdroje.

V Olomouci dne 31.3.2011

.....

vlastnoruční podpis

Touto cestou bych ráda poděkovala Ing. Evě Jílkové, Ph.D. za odborný dohled a cenné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce. Také děkuji svým nejbližším za podporu, kterou mi během psaní této práce poskytovali.

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	5
1 POLITICKO-HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ ČÍNY V DRUHÉ POLOVINĚ	
20. STOLETÍ	7
1.1 POMĚRY V ZEMI V LETECH 1912-1949	7
1.2 SITUACE ZA VLÁDY MAO CE-TUNGA	8
1.3 OBDOBÍ REFORM 1978 – SOUČASNOST	11
1.3.1 <i>Reformy Teng Siao-pchinga</i>	11
1.3.2 <i>Situace za Ťiang Ce-mina</i>	14
1.3.3 <i>Nynější vláda Chu Ťin-tchaa</i>	14
2 MAKROEKONOMICKÁ ANALÝZA	16
2.1 HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT	16
2.2 INFLACE	22
2.3 NEZAMĚSTNANOST	24
2.4 INDEX LIDSKÉHO ROZVOJE	26
2.5 BIG MAC INDEX	28
2.6 PLATEBNÍ-OBCHODNÍ BILANCE	29
2.6.1 <i>Zahraniční investice</i>	29
2.6.2 <i>Zahraniční obchod</i>	33
2.6.3 <i>Devizové rezervy</i>	36
2.6.4 <i>Státní zadluženost</i>	39
3 SOUČASNÉ EKONOMICKO-POLITICKÉ TRENDY A PREDIKCE	
DO BUDOUCNOSTI	41
3.1 MĚNOVÁ SITUACE V ČÍNĚ	41
3.2 TRH S ČÍNSKÝMI NEMOVITOSTMI	44
3.3 PREDIKCE VÝVOJE ČÍNSKÉ EKONOMIKY	44
3.4 BUDOUCÍ VÝVOJ POLITICKÉ SITUACE V ČÍNĚ	45
ZÁVĚR	49
ANOTACE	51
LITERATURA A PRAMENY	53
INTERNETOVÉ ZDROJE	54
SEZNAMY	58

ÚVOD

Čínská lidová republika (dále Čína) je jedním z nejstarších států, jehož hranice se během čtyř tisícileté historie téměř nezměnily. V minulosti šlo o uzavřený stát, za jehož hranicemi podle starých kosmologických představ Číňanů a dávných císařů sídlili pouze „barbaři“. Podle doslovného překladu „Čung-kuo“ (*Zhongguo*), Čína sebe sama nazývá „Zemí středu“ a vnímá se jako „centrum společnosti“. Jedná se o nejlidnatější zemi na světě s čtvrtou největší rozlohou, o zemi plnou „nacionálního“ myšlení, touhy po vědění a chuti pracovat.

V současnosti Čínu označujeme jako jednu z nejdynamičtěji se rozvíjejících zemí, a to ve všech směrech. Během posledních dvou desetiletí dvacátého století zcela změnila svůj dosavadní chod a využila několika důležitých ekonomických výhod, které se jí naskývaly. V krátké době se z ní stala supervelmoc, která hýbe světem nejen ekonomickým, ale taktéž politickým i společenským. Nyní zaujímá post největšího exportéra a druhého největšího importéra celkového zahraničního obchodu a koncem roku 2010 se stala druhou největší ekonomikou na světě.

Autorka si za cíl práce stanovuje zhodnocení příčin a možných důsledků ekonomického růstu a vlivu Číny spolu s analýzou současné ekonomické situace této země, podloženou ekonomickými ukazateli. Zároveň se zabývá rozborem hlavních aktuálních témat, která staví Čínu do dominantního postavení v rámci světové ekonomiky.

Záměrem je vytvoření uceleného textu popisujícího danou tematiku, charakteristického logickou návazností a širším objasněním daných pojmů. Pro splnění tohoto záměru zvolila autorka v první kapitole deskripci politického vývoje v zemi, který měl bezprostřední vliv na čínskou ekonomiku. Jsou zde popsány základní aspekty hospodářské situace od počátku vlády Komunistické strany, která v zemi vládne do současné doby. Velká pozornost pak je věnována období po roce 1978, kdy byly v Číně zavedeny nové ekonomické reformy, které jsou důvodem soudobého velkého růstu ekonomiky Číny. V kapitole Makroekonomická analýza je provedena taktéž popisná analýza hlavních ekonomických ukazatelů a jejich souvislostí s hospodářským a politickým vývojem. Třetí kapitola, zaměřující se na aktuální problematiku čínské

ekonomiky, vychází z metod syntézy a dedukce na základě přínosů a dat, které jsme získali v prvních dvou kapitolách.

Čínské názvy a jména jsou v této práci při první zmínce uváděny jak v oficiální čínské transkripci zvané pchin-jin (*pinyin*), tak ve standardní české transkripci. Vzhledem k tomu, že se jedná o mezinárodně uznávanou formu přepisu, lze pojmy psané oficiální čínskou transkripcí vyhledávat ve zdrojích. Česká transkripce je uváděna z důvodu výslovnosti. Přepis v pchin-jinu je psán kurzívou, bezprostředně za pojmem a v kulatých závorkách. Pro názorný popis jednotlivých témat jsou grafy a tabulky uvedeny přímo v textu.

K tématu čínské ekonomiky existuje celá řada odborných studií a publikací předních mezinárodních a ekonomických organizací jako jsou Světová banka, Mezinárodní měnový fond, CIA či finanční instituce typu Goldman Sachs a Morgan Stanley. Jelikož není k dispozici česky psaná monografie zabývající se touto problematikou, autorka primárně vychází z výše uvedených zdrojů. Data z Čínského národního statistického úřadu nejsou zcela přístupná a navíc často nekorespondují s daty jiných institucí. Z tohoto důvodu jsou tyto informace použity jen v případech, kdy nejsou k dispozici informace z jiného zdroje. Přičemž je třeba s nimi pracovat opatrně s ohledem na výše uvedené skutečnosti.

1 POLITICKO-HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ ČÍNY V DRUHÉ POLOVINĚ 20. STOLETÍ

Čínská historie byla poprvé zaznamenána již před čtyřmi tisíci lety. Tuto skutečnost máme zdokumentovanou první vládnoucí dynastií Sia (*Xia*).¹ Po celou dobu své existence zažila Čína mnoho cyklů prosperit i úpadků. Během posledních dvou tisíciletí patřila čínská ekonomika k jedné z největších na Zemi a nejvíce působných na okolní státy, i když její bohatství v přepočtu na počet obyvatel bylo víceméně průměrné. Za počátek moderních hospodářských dějin považujeme svržení císařské vlády roku 1912 a následné nastolení republiky. Od té doby Čína zaznamenala mnoho hospodářsko-politických změn a reforem méně či více vydařených, které ji ovlivňují až do současnosti.

1.1 Poměry v zemi v letech 1912-1949

Až do počátku 20. století bylo v Číně nastoleno politické zřízení císařství. Název Čína pochází z dob vlády dávné dynastie Čchin (9. – 3. století př.n.l.), kdy byla vytvořena první centralizovaná říše na území dnešní Číny.² Mezi nejznámější a nejvýznamnější vládnoucí dynastie patřili Mandžuoové, Chanové, Mingové a Čchingové. V roce 1912 byl svržen poslední čínský císař dynastie Čching - Pchu-i (*Qing - Puyi*) a byla nastolena republika. Prvním prezidentem se stal Sunjatsen (*Sun Zhongshan*), člen hnutí Kuomintang, pro které byl charakteristický nacionalismus s prvky vojenské diktatury. V této době byla forma politiky v Číně obdobná té, kterou vede nynější prezident Čínské lidové republiky Chu Ťin-tchao (*Hu Jintao*).³ Během první poloviny 20. století proběhly v Číně tři občanské války, kde proti sobě stáli čínští nacionalisté a komunisté, a docházelo tak ke střetu ideologií diktatur a pojetí

---

¹ Srov. LIŠČÁK, V., Čína : Stručná historie států, s. 10.

² Srov. tamtéž, s. 14.

³ Je zde vidět podobnost ve stylu řízení ozbrojené složky a její modernizace, v pružné cenzuře, navenek horlivé vztahy se západem, příjem investičního kapitálu a ve fascinaci západní kulturou.

modernity⁴. Třetí občanskou válku, odehrávající se po druhé světové válce, vyhráli komunisté, kteří od roku 1949 až doposud v čele této země stojí. Jedním z mnoha důvodů vítězství bylo zdařilé oslovení chudiny, nejpočetnější složky obyvatelstva Číny, a následné přizpůsobení se jejím potřebám. Tak byl založen 1. října 1949 nový čínský stát pro lid a vedený „muži z lidu“⁵, oficiální název od té doby zní „Čínská lidová republika“⁶, hlavním městem se stal Peking (*Beijing*).

1.2 Situace za vlády Mao Ce-Tunga

Hlavním vůdcem čínského státu se stal roku 1949 charismatický Mao Ce-tung (*Mao Ze Dong*), přezdívaný též „Velký kormidelník“ a „otec vlasti“⁷. Mao Ce-tung prosazoval kult své osobnosti a vlastní (jelikož se neztotožnil se systémem řízení v SSSR, i přestože by měla být identická) politickou ideologii - maoismus. „*Nejednalo se o ustálenou teorii – v určité době byly dominantní společenské experimenty, jindy se maoismus prezentoval jako třetí cesta mezi socialismem a kapitalismem.*“⁸ Byla zavedena centrálně plánovaná ekonomika s čínskými prvky. Maovým snem bylo učinit z Číny moderní a výkonný stát, který by konkuroval ostatním zahraničním mocnostem. Období Maovy vlády se vyznačuje střídáním ekonomického růstu a úpadku. Tato éra je však považována za ztracených 30 let, poněvadž ekonomicky absurdní kampaně prováděné Mao Ce-tungem spíše zpusťily hospodářství Číny.

Vstupem Číny do Korejské války⁹, která se odehrávala v letech (1950-1953), navíc došlo k roztržce se západním světem, především se Spojenými státy americkými. Číně byl zamezen přístup k novým technologiím, rozvojové pomoci a know-how dostávajícího se ze západu. Čína se musela spokojit pouze se spojenectvím se

---

⁴ Srov. FÜRST, R., Čínské balancování. *Mezinárodní politika*, s. 54-56.

⁵ Srov. BAKEŠOVÁ, I., Dějiny Číny ve XX. století 2.díl, s. 46.

⁶ Pojem Čína v sobě zahrnuje dvě země. Čínskou lidovou republiku neboli pevninskou Čínu a Čínskou republiku neboli Tchaj-wan. V této práci se budeme zabývat pouze pevninskou Čínou. Budeme ale používat tradiční označení pro tuto zem a to jednoduše Čína.

⁷ Srov. BAKEŠOVÁ, I., Dějiny Číny ve XX. století 2.díl, s. 48.

⁸ ŽÍDEK, L., *Hospodářský vývoj Číny*, s. 72.

⁹ V této válce snažili Severokorejci ovládnout celé země Koreji a nastolit zde socialismus.

Sovětským svazem, se kterým však neměla až tak pevné vazby. Roku 1956 došlo tzv. destalinizaci.¹⁰

Během první pětiletky, 1953¹¹-1957, která je charakteristická přechodem k socialismu, došlo ke kolektivizaci průmyslu, zemědělství, majetku občanů a dokonce i vesnic. V této době pracovalo v zemědělství téměř 80% obyvatelstva, ale naproti tomu šlo téměř 80% všech státních investic do městské ekonomiky, tyto investice tedy putovaly namísto do zemědělství zejména do těžkého průmyslu.¹² Z hlediska ekonomického jde o léta celkem úspěšná. Průměrný růst HDP činil 10%.

Poté však následovala politika „Velkého skoku“, která si dávala za cíl industrializovat celou společnost s důrazem na zavedení kolektivního způsobu života pomocí náhlého zvýšení produkce ve všech třech ekonomických sektorech najednou. V tomto období byla také zavedena v platnost celostátní pracovní povinnost.¹³ Hlavním mottem tohoto skoku bylo heslo „*ocelárnu do každé vesnice*“. Docházelo k zakládání vesnických komunit, čítajících několik tisíc obyvatel, které se měly stát hospodářsky soběstačnými a plně zodpovědnými za svůj chod. Tato kampaň však skončila fiaskem, výsledkem byl hospodářský propad a léta hladomoru (1960-1962). Důvodem tohoto nepříznivého výsledku byl nedostatečný stimul rolníků pracovat efektivněji. To, co zemědělci vyprodukovali, stát vybíral, a následně přerozděloval do měst. Rolníkům byly přiřknuty pouze takové podíly, které přidělové knížky dovolily.¹⁴ Toto špatné hospodaření s půdou, přecenění situace a rozmary počasí, projevující se roky sucha, si vyžádaly v Číně 30 miliónů obětí na životech.¹⁵ V roce 1961 byl dokonce zaznamenán propad ekonomiky o 27%¹⁶. Po tomto nastíněném nezdařilém počínu se dostavilo období poklidu a uvolnění, které si kladlo za cíl vyvarovat se potencionální krizi.

---

¹⁰ Srov. FÜRST, R., Čínské balancování. *Mezinárodní politika*, s. 54-56.

¹¹ Teprve od roku 1953 jsou k dispozici přesnější data o stavu ekonomiky v Číně.

¹² Srov. LIŠČÁK, V., *Čína : Stručná historie států*, s. 152.

¹³ Srov. ŽÍDEK, L., *Hospodářský vývoj Číny*, s. 74.

¹⁴ Srov. FISHMAN, T., *China inc.*, s. 44.

¹⁵ Srov. LIŠČÁK, V., *Čína : Stručná historie států*, s. 155

¹⁶ Srov. *Chinability*, GDP growth in China 1952-2009, <<http://www.chinability.com/GDP.htm>>.

Graf I: Meziroční růst HDP (v %) v letech 1968-2009¹⁷

O nic lepší však nebyl ani následný experiment – Kulturní revoluce (1966-1969), během níž klesla ekonomická produkce o téměř 30 %. Byly založeny tzv. Rudé gardy, ve kterých figurovali nejpřesvědčenější komunističtí straníci, jež měli za úkol zcela vymýtit tradiční čínské hodnoty a buržoazní myšlení.¹⁸ Mimo jiné dohlížely Rudé gardy také na chod továren, což mělo za následek neefektivnost práce a s ní spojený pokles průmyslové produkce. Docházelo k jevu „vymýcení“ intelektuálů neboli potencionálních nepřátel režimu; uzavíraly se vysoké školy a věznice byly plné politických vězňů.

V letech 1969-1978 došlo k obnově pořádku v zemi a tempo růstu ekonomiky se začalo opět zvyšovat. V roce 1971 dokonce předsedu Maa navštívil americký prezident Nixon, což vedlo k následnému obnovení vztahů mezi Čínou a USA.¹⁹

Třetího čtvrtletí 20. století se vyznačovalo v ekonomice spíše stagnací. Došlo však k vytvoření mnoha nových průmyslových odvětví, které před nástupem komunistické vlády v Číně vůbec zastoupeny nebyla. I přes velké výrobní zisky, kterých Čína v tomto období dosáhla, byl růst bohatství mizivý. Rok od roku rostl počet obyvatel, mezi něž se zisky přerozdělovaly. Je však zajímavé, že pokud se právě neodehrával nějaký

¹⁷ Trading Economics, GDP growth (annual %) in China, <<http://www.tradingeconomics.com/china/gdp-growth-annual-percent-wb-data.html>>.

¹⁸ Srov. LIŠČÁK, V., *Čína : Stručná historie států*, s. 157.

¹⁹ Srov. FÜRST, R., *Čínské balancování. Mezinárodní politika*, s. 54-56.

z experimentů pod taktovkou Mao Ce-tunga, byla moc v rukou ostatních čelních představitelů Komunistické strany Číny, a šlo o období prosperity a růstu.²⁰

1.3 Období reforem 1978 – současnost

Od roku 1978 začala tzv. „Druhá revoluce“, jejíž následky jsou patrné a viditelné i v současnosti, jelikož jde o hluboký proces transformace, který samotní Číňané nazývají příznačným pojmem „otevírání se světu“.²¹ V tomto období došlo k politicko-ideové odluce od Sovětského svazu a rovněž k oteplení vztahů se Spojenými státy americkými.

1.3.1 Reformy Teng Siao-pchinga

K moci se dostal Teng Siao-pching (*Deng Xiaoping*), který pocházel z buržoazní rodiny a studoval v Paříži. Díky jeho ekonomickým názorům ho lze přiřadit spíše k „pravicově“ smýšlejícím lidem. Stal se reformátorem čínské ekonomiky, jehož zásahy jsou viditelné i v současnosti, i když některé z jeho reforem vyvolaly nové problémy, jelikož nepřipravily řešení do budoucnosti.

V roce 1978 se konalo třetí plénum komunistické strany, které rozhodlo o novém programu ekonomických reforem. Ty jsou označovány a známy pod pojmem „čtyři modernizace“, které se zabývají otázkou průmyslu, zemědělství, vědy, techniky a vojenství.²² Cílem bylo nastartování růstu zbídačené ekonomiky a nízké životní úrovně. Tento program byl založen zejména na Tengově pragmatismu, pro který byla charakteristická otevírající se ekonomika a postupné formování socialistického tržního ekonomického systému²³. Ekonomický pragmatismus zahrnoval myšlenku reformy na zkoušku, to znamená, že pokud by se některá z reforem neujala, byla by po nějakém čase stažena. Tengův výrok „*Není důležité, je-li kočka černá nebo bílá, hlavně když*

---

²⁰ Srov. FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 445.

²¹ Srov. China Business, s. 10.

²² Srov. ŽÍDEK, L., *Hospodářský vývoj Číny*, s. 76.

²³ Rozdíl mezi socialistickým tržním systémem a demokracií západního typu je, že Čína uznává základní autoritářské politické filozofie, které se vyhýbají mezinárodně uznávaným normám demokracie, individuálních práv a právního státu, viz. dále makroekonomická analýza.

chytá myši“ se stal nejen vysoce ceněným zejména u mladých Číňanů, ale také přesně vystihuje, jakým směrem se čínská ekonomika zamýšlela uchýlovat. Jako hlavní cíle ekonomické reformy Teng Siao-pching stanovil²⁴:

- využití zkušeností jiných států, bez ohledu na jejich politické zřízení,
- respektování čínských národních zvláštností,
- upevnění spolupráce s jinými státy na základě nezávislosti od jejich ideologické orientace,
- zachování principů nezávislosti a samostatnosti, spoléhání se na vlastní síly,
- vybudování Číny jako ekonomicky silného státu a vybudování úspěšně se rozvíjejícího čínského hospodářství.

Jedním z prvních kroků, a zároveň zásadním, kterým se Teng zapsal do dějin Číny, byla reforma zemědělství jakožto oblasti, kterou bylo nutno kvůli celoplošným hladomorům vyřešit co nejdříve. Šlo o tzv. de-kolektivismus zemědělství. Vlastníkem půdy byl sice nadále stát, ale s částí půdy, která byla zemědělcům státem propůjčena, si mohli rolníci hospodařit podle svého uvážení. Vládou bylo stanoveno, jakou část z výsledku hospodaření musí zemědělec odevzdat státu, zbytek mohl buď použít pro své potřeby, nebo s ním volně obchodovat na trhu. Toto opatření je považováno za první krok ke kapitalizaci čínské společnosti, jelikož jde podle Tenga o „významný smluvní systém, kde zisk závisí na produkci.“²⁵ Jen za prvních šest let fungování této reformy se zemědělská produkce zvýšila o 55%, roční nárůst tedy činil 8,1%. Co se týče cen potravin, ty klesly o 50%, zatímco příjmy rolníků v zemědělství se zvýšily.

Podobná situace se stala i na poli průmyslovém. Tyto změny doprovázela také postupná liberalizace cen. Byl nastaven tzv. duální cenový systém, který spočíval ve fungování systému dvojích cen – státní, s kterými stát vykupoval pevně danou míru produkce a tržní, za které bylo možné pořídit nadbytečné zboží na volném trhu.

Dalším krokem, který byl podniknut ve snaze zvýšit produktivitu země, bylo otevření se světu pomocí založení tří zvláštních ekonomických zón nacházejících se podél východního pobřeží Číny. Potažmo byla cílem těchto kroků snaha o otevření cesty k získání přímých zahraničních investic. Postupně během 80. let bylo otevřeno

---

²⁴ *Embassy of the People's Republic of China in the Czech*, Ekonomický vývoj, <<http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/t126982.htm>>.

²⁵ ŽÍDEK, L., *Hospodářský vývoj Číny*, s. 77.

dalších 14 přístavních měst tohoto typu, které fungovaly bez zvýšené míry byrokracie a se značnými daňovými úlevami, zvláště z důvodu přilákání zahraničního kapitálu. A právě tato akumulace kapitálu je mimo jiné důvodem dlouhodobého rychlého čínského hospodářského růstu. Tyto regiony se staly motorem národního hospodářství.

Již v počátcích Tengovy vlády došlo k obnově vztahů mezi Čínou a USA. Příznačné pro tuto dobu bylo podniknutí hned několika pracovních cest Tenga do Ameriky, kde se seznamoval s americkou kulturou, vědou a ekonomicky gigantickými společnostmi.²⁶

Další z řady reforem uskutečněných v 80. letech byla částečná privatizace státních podniků. Částečná zejména z toho důvodu, aby myšlenka této privatizace nebyla v rozporu s hlavní politickou ideou komunistické strany. V roce 1978 tvořil podíl čínských státních podniků na HDP 80%, v roce 2005 pak už toto zastoupení kleslo na pouhých 15%²⁷. Důvodem tohoto jevu bylo, že většina státních podniků byla na pokraji úpadku, a to zejména z důvodu nedostatečné efektivitě práce a špatného vedení. Krachující státní firmy zatěžovaly taktéž čínské banky, jelikož ty jim ze zákona musely půjčovat peníze.

Na konci 90. let došlo v Číně k pokusu o politický převrat. Řeč je o takzvaném „Masakru na náměstí Tchien-an-men“ (*Tiananmen*). Politické vedení Číny bylo nařčeno z potlačování lidských práv, a důsledkem toho byly na čínské zboží jako sankce zavedeny vyšší cla a kvóty. To vedlo ke zmírnění růstu čínské ekonomiky a jejímu mírnému zklidnění, zejména z důvodu obav z přehřátí a vysoké inflace.²⁸

Za dobu své vlády v Číně Teng částečně přeměnil čínský lid plný masových politických idejí v jednotný celek zaměřený na hospodářský vzestup. I když však reformy této doby dopomohly k růstu ekonomiky, stále zde zbylo mnoho nevyřešených otázek. Největším problémem zůstával státní sektor, jehož neefektivita se stále zvyšovala. Neblahý vývoj též zažívala inflace, která měla své největší výkyvy v letech 1985, 1988 a 1992. V zemi byl, a dodnes víceméně panuje, velký nárůst korupce, absence právního státu, neprůhlednost fungování státních firem a bank. Politické vedení Číny po mnoha zkušenostech nakonec dospělo k závěru, že klíčem k růstu čínské

---

²⁶ Amerika mu tento jeho obdiv náležitě odměnila. Prestižní časopis *Times* ho nominoval „Mužem roku“, a to hned dvakrát a to v letech 1978 a 1985.

²⁷ Srov. VOŘECHOVSKÝ, D., *Juan, reformy a hospodářský cyklus*, s. 2.

²⁸ Srov. FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 503.

ekonomiky je, i přes negativní politický postoj, privatizace, jejíž výhoda se projevila právě až během 90. let 20. století.

1.3.2 Situace za Ťiang Ce-mina

Po Tengovi byl jmenován do čela čínské vlády roku 1990 Ťiang Ce-min (*Jiang Zemin*), proslulý svou láskou k Americe.²⁹ Jeho vedení Čína vděčí nemalým úspěchům. Během této doby byl kladem důraz na „vytvoření moderního podnikového systému ve státních podnicích, na makrosystémové reformy včetně reformy bankovního a finančního systému a systému zahraničního obchodu, na další prohloubení reform v oblasti zajištění bydlení a sociálního zabezpečení obyvatel, na transformaci fungování státního aparátu a na další rozšiřování otevřených zón z přímořských oblastí do vnitrozemí“³⁰. Došlo ke snížení inflace, k opětovnému připojení Hongkongu a Macaa k čínskému území a navíc Čína vstoupila do řady světových organizací – NATO, WTO, což byl počín klíčový pro budoucí hospodářský růst.

1.3.3 Nynější vláda Chu Ťin-tchaa

Od roku 2003 až do současnosti stojí v čele Číny prezident Chu Ťin-tchao (*Hu Jintao*) a premiérem je Wen Ťia-pao (*Wen Jiabao*). Politika nynějšího prezidenta je charakterizována větší otevřeností a civilností. Chu Ťin-tchao vystupuje jako ochránce sociálně slabších vrstev obyvatelstva i jako schopný politik v rámci mezinárodních shledání.

Téměř 30 let, od roku 1978 do 2008, čínská ekonomika nadále rostla průměrným tempem 9,5%. Čínský HDP se od dob vlády Tenga desetinásobně zvýšilo. Za tuto dobu se šestinásobně zvýšily průměrné mzdy a procento čínské populace pod hranicí chudoby se snížilo z 41% na 5%.³¹ Zhroucení SSSR v roce 1989 vedlo čínské představenstvo

---

²⁹ Údajně prý svou rodinu nutil u společného stolování mluvit výhradně anglicky. Zbožňuje Marka Twaina a při návštěvě George Bushe mu při společném obědě zazpíval Elvisovu píseň *Love Me Tender*.

³⁰ *China Business*, Velvyslanectví Čínské lidové republiky v České republice, s. 11.

³¹ Srov. FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 515.

k rozhodnutí vyvarovat se chyb SSSR a pokračovat v „otevírání se světu“ avšak v rámci ideje systému socialisticky tržně orientované ekonomiky.

I přestože v zemi vládou komunisté, našla Čína cestu k víceméně tržnímu systému hospodářství, který nikterak neomezuje hegemonii této vládnoucí strany, viz. dále.

2 MAKROEKONOMICKÁ ANALÝZA

Přistoupíme-li k popisu ekonomického systému, který byl v Číně zaveden, pak dojdeme k jistým rozporům. Nevládne zde ani vzhledem k politickému zřízení Číny předpokládaný socialistický systém, který je charakteristický státním vlastnictvím, plánovanou produkcí a omezenou konkurenceschopností, avšak ani zcela demokratický systém tržní, který je založen zejména na nabídce a poptávce. V této zemi došlo k situaci, kdy se komunistická strana přiklonila ke kapitalistickému řízení ekonomiky. Nejde o jev nikterak nemožný, kapitalismus se dá provozovat za každého politického režimu. Tento zvolený typ ekonomického systému však sebou přináší riziko, spočívající v tom, že z dlouhodobého hlediska může vést k nastolení demokracie.

Ekonomická situace v dané zemi se zkoumá pomocí makroekonomických ukazatelů, které vydávají jednak statistické úřady daných zemí, a dále celosvětové organizace zabývající se ekonomikou. V případě Číny však dochází k jistým konfrontacím. Čínský národní statistický úřad bývá totiž nařčen z toho, že neuvádí správná data, to znamená, že s těmito daty záměrně manipuluje a zkresluje je podle své potřeby a v souladu se svou politickou ideologií. V této zemi tedy existuje v oblasti ekonomických dat celá řada různých verzí jejich hodnoty.

2.1 Hrubý domácí produkt

Hospodářská politika Komunistické strany byla počátkem 50. let zdařilá. Nová vláda si své „poddané“ získala snížením inflace (počátkem padesátých let panovala v zemi dokonce hyperinflace, viz dále), modernizací průmyslu a celkovým zvýšením životní úrovně. V této době měla Čína více než 550 milionů obyvatel³², (průměrná porodnost jedné ženy byla 6 dětí). Proto zřizování továren zaměřených převážně na těžký průmysl znamenalo pracovní příležitosti pro mnohé obyvatelstvo, které se doposud živilo z velké části zemědělstvím. Zemědělství v roce 1952 tvořilo téměř 50% celkového HDP. Propad zemědělské výroby v letech 1957-1963, s nímž byla také

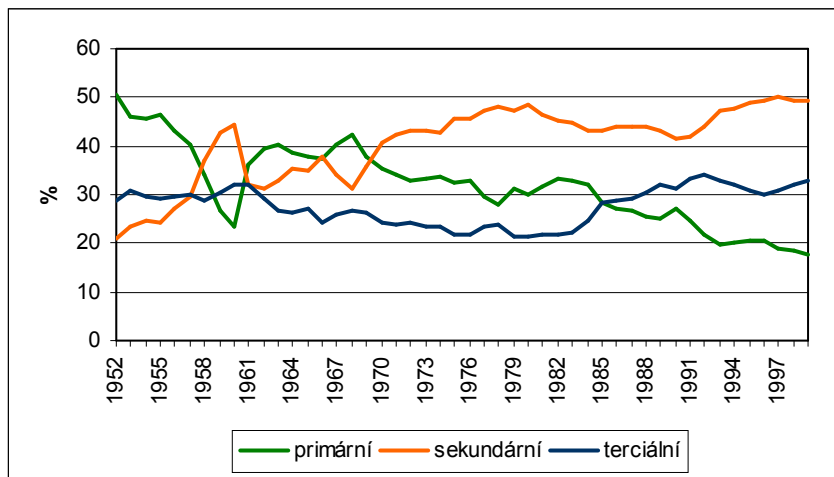
---

³² Srov. *China-profile*, Total Population and Average Number of Children per Woman in China, <http://www.china-profile.com/data/fig_WPP2008_TotPop_TFR.htm>.

spojená léta hladomoru, byl důsledkem Maova „Velkého skoku“, neboli prudkého vzestupu sekundárního odvětví na úkor primárního.

Graf 2: Složení HDP (v %) podle sektorů v letech 1952 - 2000³³

Opačný jev nastal během „Kulturní revoluce“, kdy průmysl ovládaly Rudé gardy³⁴. Jejich neefektivní vedení mělo za následek pokles průmyslové výroby až o 15%. V 70. let však nastala situace obdobná létům padesátým. Navíc byl přijat návrh na rozšíření průmyslu o jaderný program, který si vyžadoval velké množství investic, z toho důvodu pak již nezbývaly dostatečné prostředky na primární³⁵ a terciální sektor. Dalším zlomem se stal rok 1985, kdy terciální sektor předstihl primární ve složení celkového HDP. Důvodem se staly ekonomické reformy, které byly zaměřeny na posílení efektivnosti pomocí tržních mechanismů.

Od roku 1978, kdy byly zavedeny tyto ekonomické reformy, započal prudký čínský ekonomický růst. V roce nástupu Tenga činil čínský HDP 147 miliard USD, což představovalo sice 11. místo ve srovnání s ostatními zeměmi, avšak HDP na osobu byl pouhých 164 USD.³⁶ Od tohoto období byl zaznamenán průměrný 9% každoroční růst HDP. Tengovými reformami byla změněna celá image komunistické strany, která se

³³ Vlastní zpracování na základě zdroje: *The Historical National Accounts of the People's Republic of China 1952-1995*, Table A.3 GDP by Sector, <http://www.ier.hit-u.ac.jp/COE/Japanese/online_data/china/tablea3.htm>.

³⁴ Zfanatizovaná čínská mládež a nejpřesvědčenější straníci komunistické strany.

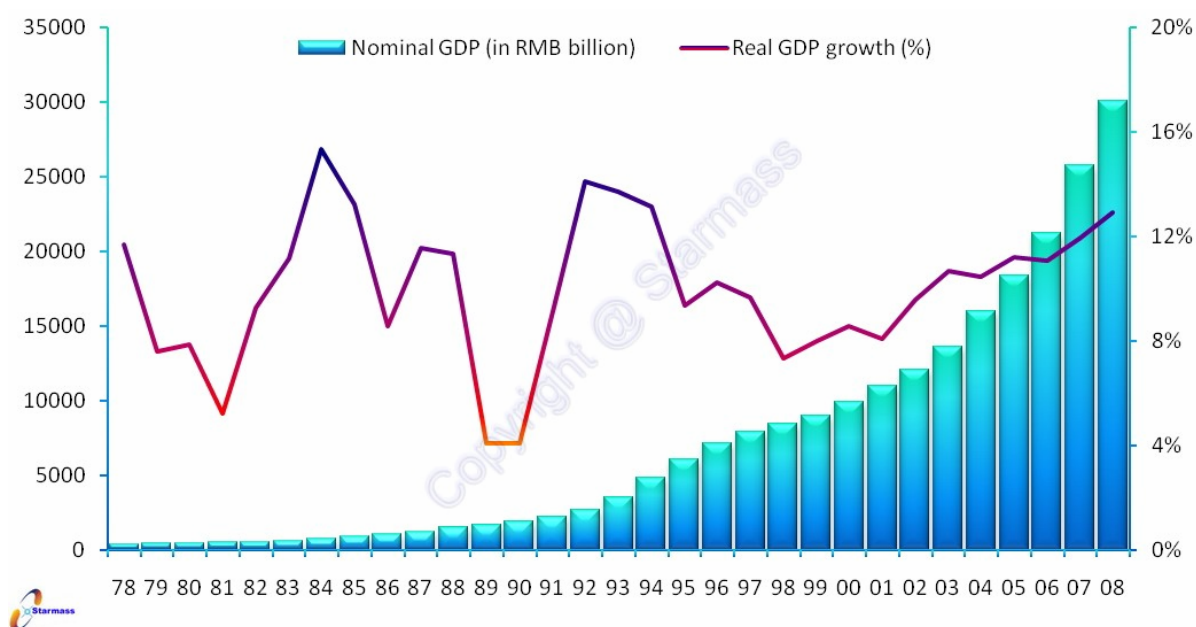
³⁵ Počátkem 70. let docházelo navíc k nepříznivým povětrnostním podmínkám.

³⁶ *The World Bank : Data of country, China*, <<http://data.worldbank.org/country/china>>.

poté stala pro řadu Číňanů nadějí pro lepší život v jejich zemi. Teng zastával názor eklektismu³⁷. To je také jeden z hlavních důvodů, proč se Číně v době jeho vlády hospodářsky vedlo dobře. Od počátku 80. let byl postupně testován, a následně zaváděn nový ekonomický systém, který se pak měl rozšířit do celé Číny.

V roce 1978 byla zavedena „politika jednoho dítěte“ a o rok později byly nastartovány plně funkční diplomatické vztahy mezi Čínou a USA. V letech 1983-1985 byl zaznamenán dokonce dvouciferný růst reálného HDP, který byl způsoben jak první větším přílivem zahraničních investic, tak rozvojem nestátních podniků.³⁸

Graf 3: Vývoj nominálního a reálného růstu HDP (v CNY) v letech 1978 – 2008³⁹

V roce 1989 došlo k propadu růstu HDP z 11,3% v roce 1988 na 4,1% v roce následujícím. Důvodem tohoto jevu bylo občanské povstání v Pekingu na náměstí Tchien-an-men (viz kapitola č. 1). Ke konci 90. let, v době kdy nastala celková asijská finanční krize, vývoj čínské ekonomiky opět značně zpomalil. I přestože se Čína tato

³⁷ Pokud by nějaká z jeho reforem, které jdou napříč všemi ekonomickými směry a jsou z nich vybrány pouze některé principy, nebyla pro Číňany přínosná nejpozději do několika málo let, měla by se ihned zavrhnout.

³⁸ Srov. *Chinability*, GDP growth in China 1952-2009, <<http://www.chinability.com/GDP.htm>>.

³⁹ *Starmass*, China GDP trends,

<http://www.starmass.com/china_review/economy_overview/economy_gdp_trends.htm>.

krize dotkla spíše okrajově, došlo i tak ke značnému snížení zahraničních investic a k poklesu čínského vývozu, jakožto hlavních složek působících při tvorbě čínského HDP.

Tato situace se výrazně zlepšila po vstupu Číny do Světové obchodní organizace v listopadu roku 2001. Byl liberalizován terciární sektor a zahraniční investice do čínského hospodářství byly ještě enormnějšího rázu než doposud. Toto začlenění do světové organizace je mimo jiné příčinou růstu HDP, který od roku 2001 neklesl pod hranici 8%⁴⁰.

Během první dekády 21. století je růst čínské ekonomiky víceméně stabilní. Jak je vidno na grafu růstu HDP, zavedené reformy, které nadále v zemi fungovaly a fungují až dodnes, byly více než úspěšné. V roce 2000 Čína zaujímal podle velikosti HDP s hodnotou 1,198 bil. USD v pořadí šesté místo na světě, v roce 2005 s hodnotou 2,257 bil. USD dokonce již místo čtvrté.⁴¹ Nežáslužněji se na tomto jevu podílely investice do fixního kapitálu, zvýšení domácí spotřeby a také, i když v mnohem menší míře než si široká západní veřejnost myslí, fakt, že se z Číny stala továrna světa díky jejím výnosům z rozsahu.⁴² Zaznamenáváme také skutečnost, že se v Číně ve velké míře zvyšuje životní úroveň, což platí zejména v městských oblastech. Stále více se rozvíjejí služby, zejména pak v oblasti telekomunikace a bydlení. Reálný růst HDP v letech 2005-2009 dosahoval v průměru 11,4%.⁴³

Poslední celosvětová finanční krize (2008), jejíž příčinou zbankrotovaly i mnohé velké státní podniky vyspělých států, a která se stále ještě v současnosti projevuje krachováním bank, uzavíráním továren, vysokou výší deficitů státních rozpočtů a vysokou mírou nezaměstnanosti, měla na čínské hospodářství také značný vliv. Jak je vidno na následujícím grafu, ve srovnání s rokem předcházejícím poklesl růst čínského HDP v roce 2008 o 4%, v roce pak 2009 poklesl o další jedno procento. Jak můžeme na základě těchto uvedených dat vydedukovat, Čína se vypořádala s krizí oproti ostatním zemím celkem zdařile. Hodnota ekonomického růstu Číny v loňském roce (2010)

---

⁴⁰ Srov. *Chinability*, GDP growth in China 1952-2009, <<http://www.chinability.com/GDP.htm>>.

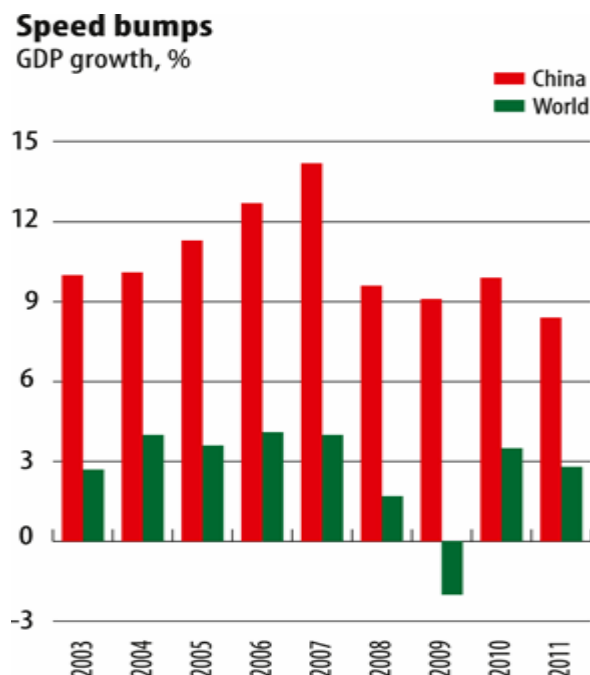
⁴¹ Srov. *tamtéž*.

⁴² Srov. *CRI : Přehled čínské ekonomiky*, Čínská encyklopedie, <<http://czech.cri.cn/chinaabc/chapter3/chapter30101.htm>>.

⁴³ Srov. *EIU*, China Political Structure, <<http://country.eiu.com/article.aspx?articleid=27561187&Country=China>>.

dosáhla 9,1%, zatímco i ty nejvyspělejší státy měly vůbec problém udržet se v černých číslech. Například Spojené státy americké pocítily ztrátu 2,6%, Německo 4,7% a Japonsko dokonce 5,7%.⁴⁴

Graf 4: Procentuální růst HDP (v %) Číny a zbytku světa v letech 2003 - 2011⁴⁵

Během finanční krize se čínská vláda zaměřila na uvolňování úvěrových omezení, snižování daní a zejména na investice do rozvoje infrastruktury. To je také podle mnohých analytiků důvodem tak výrazného růstu HDP v posledních pár letech. Banka Morgan Stanley dokonce odhaduje, že plných 88% podílu na růstu HDP v roce 2010 pochází z investic do vázaných aktiv v infrastruktuře, nemovitostí a do rozšíření počtu výrobních linek.⁴⁶

⁴⁴ CIA : *The World Factbook*, Country Comparison of GDP - real growth rate, <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2003rank.html?countryCode=ch&rankAnchorRow=#ch>>.

⁴⁵ *Economist Intelligence Unit*, The world in figures: China, <<http://www.economist.com/node/17510312>>.

⁴⁶ Srov. *Čínsky.cz* : Podnikání v Číně, Až drak sežere orla, <<http://www.cinsky.cz/index.php?page=clanek&id=537&lang=cs>>.

„Pokud jde o podíl odvětví na tvorbě HDP, podle údajů Národního statistického úřadu ČLR za rok 2009 se na tvorbě HDP podílel primární sektor z 10,6 % (pokles meziročně o 0,1 procentního bodu), sekundární sektor 46,8 % (pokles o 0,7 procentního bodu proti roku 2008) a terciární sektor 42,6 % (meziroční nárůst o 0,8 procentního bodu).“⁴⁷ V roce 2010 se Čína stala druhou největší ekonomikou na Zemi. „Japonská ekonomika zaznamenala v druhém čtvrtletí roku 2010 růst pouhých 0,1 procent, s HDP 1,28 bilionu dolarů, zatímco Čína zaznamenala HDP 1,33 bilionu dolarů. Odborníci nyní očekávají, že Čína bude do konce roku 2010 solidně před Japonskem. Mezinárodní měnový fond očekává, že roční čínský HDP dosáhne letos 5,36 bilionů dolarů, zatímco americký HDP pouhých 14,79 milionů dolarů.“⁴⁸ Tato predikce vyšla v srpnu roku 2010, a také se stala na podzim téhož roku skutečností.

Za jeden z nejvýznamnějších ekonomických ukazatelů považujeme HDP. Čínský nominální hrubý domácí produkt se v roce 2010 stal druhým největším na světě (hned po Spojených státech amerických). Avšak přepočteme-li HDP na jednoho obyvatele, stává se z Číny jeden z nejhudších států na zemi. Značná je také nevyváženost v tom, jak je hospodářství v zemi rozloženo. Zobecníme-li to, pak můžeme říci „bohatý východ, chudý západ“. Tento jev však provází Čínu již celá staletí.⁴⁹

Během 20. století byla právě východní části země kladena převažující pozornost. V období reforem se zde zakládaly již výše zmíněné zvláštní ekonomické zóny, které díky ekonomickým výhodám, jimiž disponovaly, přitahovaly kapitál ze všech koutů země. Na východě Číny je tak vysoce koncentrován průmysl, a s ním jsou spojené možnosti pracovního trhu pro domácí obyvatelstvo. Není proto divu, že dochází k masivní vnitřní migraci obyvatelstva. Ekonomická situace ve střední a západní části Číny je totiž, na rozdíl od části východní, více než žalostná s ohledem na fakt, že se jedná o druhou největší ekonomiku na zemi.

---

⁴⁷ *Businessinfo.cz*, Čína: Ekonomická charakteristika země, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000539/>>.

⁴⁸ *Britské listy*, Čína ekonomicky předstihla Japonsko, <<http://www.blisty.cz/2010/8/18/art54022.html>>.

⁴⁹ Východní pobřeží vždy spojovalo Čínu s okolním světem, a tedy bylo a je cílem zahraničního obchodu. Již během zámořských plaveb v 16. století spravovali menší části čínského pobřeží tehdejší hospodářští giganti, kterými byly zejména Portugalsko a Anglie.

2.2 Inlace

V roce 1949, kdy se vlády ujala Komunistická strana, Čínou zmítala hyperinlace. Důvodem byla druhá světová válka a fakt, že Kuomintang už na konci své vlády v zemi přežíval pouze díky tomu, že stále dokola tiskl nové peníze. Země byla zpustošená a továrny zbořeny. Ceny vzrostly až 85 tisíckrát.⁵⁰ Srazit inflaci se začalo dařit počátkem let padesátých. Následující komunistická vláda se uchýlila k radikálním změnám, aby fungování ekonomiky obnovila. Byl zaveden jednotný peněžní systém, zpřísnily se podmínky k získání bankovních úvěrů a státní výdaje byly sníženy na minimum. Během let 1952 až 1978 byly ceny stabilizovány, přičemž růst cenové hladiny byl průměrně 0,6% ročně.

Graf 5: Procentuální vyjádření čínské inflace v letech 1988 - 2009⁵¹

Zlomem se stal rok 1985, kdy byla zaznamenána míra inflace 10,2%. Tuto reakci vyvolala částečná decentralizace země a systém dvojích cen⁵². Nastalo v menší míře přehřátí ekonomiky. Zvýšení inflace můžeme zaregistrovat také na přelomu 80. a 90. let, kdy v zemi došlo k pokusu o politický převrat. V roce 1995 dosáhla inflace

⁵⁰ Srov. FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 356-376.

⁵¹ *Trading Economics*, Inflation; Consumer Prices (annual %) in China, <<http://www.tradingeconomics.com/china/inflation-consumer-prices-annual-percent-wb-data.html>>.

⁵² Srov. LIŠČÁK, L., *Stručná historie států*, s. 160.

dokonce až 24%⁵³. Tento jev byl způsobem nedostatkem spotřebního zboží (televize, pračky), jelikož značná část tohoto sortimentu byla vyvážena do zahraničí, přičemž velikost domácího trhu se zvyšovala spolu s rostoucími mzdami obyvatelstva. Dalším důvodem tohoto jevu bylo zvýšení nákladů na tyto výrobky, a to v důsledku jak vzácnosti některých zdrojů, tak i modernizací a nákupem nových technologií. Navíc bylo v těchto letech velmi nepříznivé počasí, docházelo též k silným záplavám.

Ke konci 90. let došlo naopak k deflaci, která byla zapříčiněna nadměrnou výrobou spotřebního zboží a také přípravou na vstup do Světové obchodní organizace. Tento vstup Čína spojovala s možností většího vývozu zboží díky navýšení kvót pro její export, než tomu bylo doposud.⁵⁴

Čína v současnosti čelí makroekonomickému dilematu. Buď bude vysoká inflace, ale čínská ekonomika i nadále bude zaznamenávat rychlý růst a uspokojí poptávku po zaměstnání, anebo se tohoto růstu vzdá s tím předpokladem, že si ponechá inflaci ve stabilní míře a její ekonomika se nebude přehřívat.

Koncem roku 2010 došlo také k nebyvalému růstu inflace. V listopadu toho roku dosáhla inflace 5,1%, přičemž očekávaná hodnota byla nižší a to 4,7%. Jde o nejvyšší míru inflace za posledních 28 měsíců. Toto vysoké číslo je spojováno s úvěrovou expanzí čínských bank.⁵⁵ Nejvíce se pak zdražily potraviny a to téměř o 12%. Avšak je zde patrný i trend prudkého stoupaní cen spotřebitelského zboží a to měrou 6%. V této souvislosti došlo jak k celostátnímu zákazu hromadění potravin, tak k zákazu šíření fám o budoucím zdražování spotřebitelských produktů. Průměrná roční míra inflace pak za rok 2010 dosáhla 3,4%.⁵⁶ Celou tuto situaci můžeme vysvětlit děním, které v roce 2010 nastalo. V tomto roce došlo mimo jiné nejen k vyššímu růstu mezd zaměstnanců, ale zejména i k růstu cen globálně žádaných komodit.

Aby čínská vláda zbrzdila růst inflace, rozhodla se pro zpřísnění monetární politiky, a odhodlala se tedy v roce 2010 jednak ke zvýšení několika povinných minimálních rezerv, a také hned ke dvojnásobnému zvýšení úrokových sazeb. Podle

---

⁵³ *The World Bank : Data of country*, China, <<http://data.worldbank.org/country/china>>.

⁵⁴ Srov. CIHELKOVÁ, E., *Světová ekonomika, nové jevy perspektiva*, s. 272.

⁵⁵ Srov. LAVIČKA, V., Čína ekonomickým růstem opět drtí USA, ale strach jí nahání inflace, <<http://ekonomika.ihned.cz/c1-49539610-cina-rustem-10-3-procenta-opet-drti-usa>>.

⁵⁶ Srov. *Trading Economics*, China Inflation Rate, <<http://www.tradingeconomics.com/Economics/Inflation-CPI.aspx?Symbol=CNY>>.

analytických propočtů totiž Čína žije na dluh, jelikož výše bankovních úvěrů je rovna 110% - 135% jejího HDP, což je údajně jedním z důvodů, vedle vysoké míry investic, tak vysokého čínského ekonomického růstu, kterého jsme nyní svědky.⁵⁷

I přestože Čínu nyní ovládá vysoká míra inflace, čímž mimo jiné hrozí přehřátí ekonomiky, na zbytek světa by to nemělo mít negativní dopad. Na jednu stranu se stane čínské zboží dražším pro země, do kterých tak mohutně exportuje, čímž by mohl utrpět zejména konečný spotřebitel, a to vyšší cenou za čínský výrobek; na druhou stranu se tak stane čínské zboží méně konkurenceschopné, z čehož mohou profitovat ostatní nečínští výrobci, kteří dříve nebyli schopni konkurovat čínským nízkým výrobním nákladům.⁵⁸

2.3 Nezaměstnanost

Od roku 1978 došlo v rámci ekonomických sektorů k mnoha změnám týkajících se struktury zaměstnanosti. Za účelem naplnění vládního programu, jehož plánem bylo udělat z Číny průmyslovou velmoc, došlo k přesunu zaměstnanců z primárního sektoru do sektoru terciárního, ale především sekundárního. Jelikož se však nabídka dělnických prací vyskytovala, a také nadále vyskytuje zejména na východním pobřeží čínského území, docházelo, a stále dochází, k masivní vnitrostátní migraci. Zatímco v roce 1980 žilo ve městech 20% čínského obyvatelstva, nyní se tato hodnota pohybuje již kolem 45%.⁵⁹ Chudí zemědělci se stěhují do průmyslově prosperujících měst, a to bez ohledu na vzdálenost, která může být i několik tisíc kilometrů. Své rodiny žijící na pokraji chudoby zanechávají doma, po dlouhá léta jim pak posílají peněžní prostředky, které však oni sami ve městech obtížně vydělávají.

Míra nezaměstnanosti se od roku 1980 v průměru drží kolem 3,5%. Setkáme-li se s uvedením tohoto údaje v ekonomických skriptech, je hodnocení takového výsledku pozitivní, považuje se za hodnotu uspokojující. Musíme ovšem brát v potaz, že tento

---

⁵⁷ Srov. KONEČNÝ, T., Budoucí Čína? Předlužený vývozce inflace, <<http://tomaskonecny.blog.idnes.cz/c/133866/Budouci-Cina-Predluzeny-vyvozce-inflace.html>>.

⁵⁸ Srov. EKONOM.IHNED.CZ : *Analýzy a trendy*, Svět se bojí čínské inflace, <<http://ekonom.ihned.cz/c1-49452100-svet-se-boji-cinske-inflace>>.

⁵⁹ *The World Bank : Data of country, China*, <<http://data.worldbank.org/country/china>>.

údaj je pouze vyčíslením nezaměstnanosti v městských oblastech; ve městech pracuje 45% obyvatelstva, což znamená 585mil. lidí.⁶⁰

Celá řada negativních dopadů, které sebou přinesla v pořadí poslední celosvětová krize, stále zůstává pro celý svět problémem, jehož řešení je pocíťováno jako aktuální a nevyhnutelné. V Číně v důsledku této krize ztratilo zaměstnání minimálně 20 milionů pracujících obyvatel. V roce 2010 byla zaznamenána čínská nezaměstnanost v hodnotě 4,2% (pro městské oblasti). Podle neoficiálních odhadů se však nezaměstnanost v celé Číně pohybuje okolo 9-10%.⁶¹ Nabízí se otázka, jak nalézt způsob, jehož pomocí by bylo možno vytvořit pracovní příležitosti, a tak zvýšit zaměstnanost, pro tak obrovský počet obyvatel. Právě vysoký počet obyvatelstva je pro Čínu samotnou z pohledu komparace sice velkou výhodou, ale na straně druhé však představuje velký problém. Jelikož čínská populace neustále roste, musí se zde každým rokem vytvořit nových 15 miliónů pracovních míst, což si vyžaduje minimálně každoroční 10% hospodářský růst. Mnozí analytici se obávají, že nastalý trend, kdy zaznamenáváme stoupaní čínské nezaměstnanosti, bude nadále pokračovat. Jejich domněnkou je, že toto stoupaní nezaměstnanosti již tak problematickou sociální nestabilitu v Číně ještě prohloubí.

Ovšem podle slov Geoffreyho Crothalla, mluvčího odborářského hnutí China Labor Bulletin, by se však tato situace, zejména v souvislosti se stěhováním se chudých občanů na východ za práci, měla od roku 2011 změnit. Zakládají se, a továrny již zaběhlé stále staví, nové pobočky ve vnitrozemí či v severních částech Číny.⁶² Jako jednu z příčin tohoto stavu lze uvést fakt, že v bohatých provinciích se životní úroveň zvyšuje. Životní podmínky se zde tudíž stávají mnohem nákladnější, zejména pak ve srovnání s vnitrozemím či západem, a proto si zdejší dělníci nárokují čím dál tím vyšší mzdy.⁶³ Tím se však výrobní náklady u jednotlivého zboží určeného na vývoz zvyšují, v důsledku čehož se toto zboží stává na trhu méně konkurenceschopnějším.

---

⁶⁰ Srov. tamtéž.

⁶¹ Srov. *Euroekonom.com*, Míra nezaměstnanosti - Čína (%) – Graf, <<http://www.euroekonom.com/graphs-data.php?type=unemployment-china&lang=cz>>.

⁶² Srov. ČTK, ČT24, Číňani se nestěhují za práci, práce jde za nimi, <<http://www.ct24.cz/ekonomika/114237-cinani-se-nestehuji-za-praci-prace-jde-za-nimi/>>.

⁶³ Průměrný roční příjem na hlavu v městských domácnostech v roce 2009, oproti roku předcházejícímu stoupl o 9,8 procent na, v přepočtu ,1878 eur. Na venkově stouply o 8,5 procent na 563 eur.

Pokusíme-li se výše nastíněnou situaci stručně shrnout, pak můžeme tvrdit, že nezůstane-li Čína u levnější, masové výroby, a nebude-li tudíž levnější vyvážet do zahraničí, pak můžeme očekávat rapidní vzrůst nezaměstnanosti, s níž by byly očekávatelné též výrazné sociální nepokoje. Následky těchto hrozících nepokojů by mohly negativně ovlivnit vývoj Číny, zejména pak by se mohly zřetelně odrazit v oblasti politiky.

2.4 Index lidského rozvoje

V souvislosti s makroekonomickou analýzou se používá také index lidského rozvoje. „*HDI je kombinací jak ekonomických, tak i řady sociálních ukazatelů, ke kterým patří např. očekávaná délka života, přístup ke vzdělání a zdravotní péči apod.*“⁶⁴ Tento ukazatel začala od roku 1980 zpracovávat a každoročně zveřejňovat OSN v rámci svého Rozvojového projektu.

Tento index v Číně od počátku osmdesátých let až do současnosti stoupal průměrnou rychlostí 2% ročně. Tedy z hodnoty 0,368, která byla zaznamenána v roce 1980, na hodnotu 0,663 v roce 2010, což Čínu v tomto ohledu řadí na 89. místo ze všech 169 zemí OSN. Přičemž nejvyšší hodnoty (0,8-0,85) jsou zaznamenány ve východním pásu čínského území podél Východočínské moře, a na druhou stranu nejnižší se vyskytují zejména v autonomní oblasti Tibet, a to měrou 0,6-0,65. Tuto průměrnou hodnotu 0,663 můžeme považovat za hodnotu v rámci lidského rozvoje za střední. Na základě tohoto měření jsou na stejné úrovni také Turecko, Thajsko či Dominikánská republika. Pokud máme srovnat čínské HDI s ostatními asijskými zeměmi, zaujímá Čína 10. nejvyšší místo. Je ovšem nutno podotknout, že s ohledem na fakt, že hovoříme o druhé největší ekonomice světa, získané zhodnocení odpovídající není. Čína však udělala velký pokrok, pokud jde o zdraví obyvatelstva – velkou měrou se snížila především kojenecká úmrtnost⁶⁵, a také v případě průměrného věku obyvatelstva zaznamenáváme stoupající tendence. Neuspokojivé jsou však výsledky

---

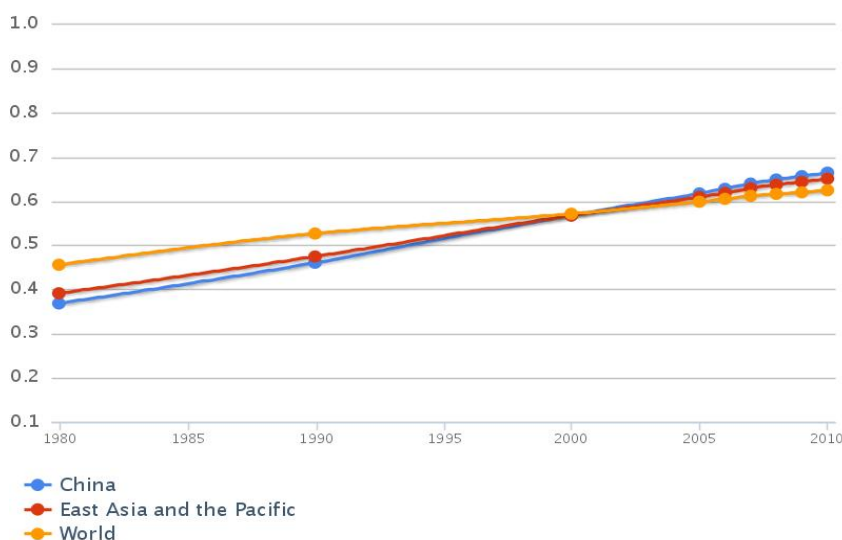
⁶⁴ Srov. *Businessinfo.cz*, Postřehy k současné úrovni ekonomicko-sociálního rozvoje ČLR, <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cina/postreh-uroven-ekonom-social-rozvoje-clr/1000539/57591/>>.

⁶⁵ Nyní 51,3 úmrtí na 100.000 živě narozených dětí, ve srovnání s 88,9 v roce 1990.

v oblasti ochrany životního prostředí. V přímé úměře se vzrůstajícím počtem obyvatelstva se snižuje množství zemědělské plochy. Ta se stává neúrodnou jednak v důsledku nešetrného zacházení, jednak tím, že v jejím rámci jsou neustále budována nová města.

Pokud se ovšem podíváme na hodnotu HDI Čínské republiky, ostrov Tchaj-wan (*Taiwan*), její hodnota činí 0,945⁶⁶. To předčí i takové země jako jsou USA, Austrálie, či dokonce zemi s vůbec nejvyšším HDI – Norsko.

Obr. 1 – Index lidského rozvoje: Trendy 1980 - současnost⁶⁷

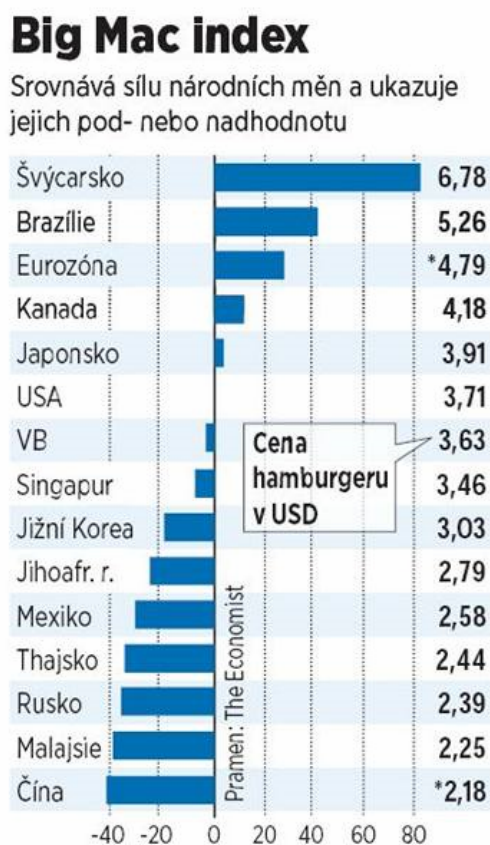
⁶⁶ Jelikož OSN neuznává Čínskou republiku jako stát, seznam HDI neobsahuje data pro "Tcha-jwan," (název používaný v OSN pro Čínskou republiku). Vláda této země spočítala v roce 2007 HDI=0.943 na základě těchto faktorů: očekávaná délka života: 78.4 let; gramotnosti dospělé populace: 97.6%; kombinovaný poměr zápisu do škol: 101.9%; HDP na 1 obyvatele v amerických dolarech: 30,352.

⁶⁷ Srov. *International Human Development Indicators*, China: Human Development Index: Trends 1980 – present, <<http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/CHN.html>>.

2.5 Big Mac index

Velice populárním se v rámci hodnocení ekonomik jednotlivých zemí stal tzv. Big Mac index. Jde o porovnání cen sendviče Big Mac od společnosti McDonald's v konkrétních zemích, jelikož jde o identický produkt, který musí splňovat všude stejná kritéria. Tento index začal již od roku 1986 zpracovávat ekonomický týdeník The Economist. Ceny těchto sendvičů byly v roce 2010 ve vybraných zemích následující.

Obr. 2 – Hodnoty cen sendvičů Big Mac (v USD) ve vybraných zemích v roce 2010⁶⁸

⁶⁸ MAŠEK, J., USA varují Čínu: Zdražte Big Mac, <http://ekonomika.idnes.cz/usa-varuji-cinu-zdrazite-big-mac-dmk-/eko-zahranicni.aspx?c=A101018_1468217_eko-zahranicni_spi>.

Podle tohoto měření je čínská měna vzhledem k cenám tohoto sendviče v USA podhodnocena až o 40%. Zatímco ve Spojených státech amerických ho koupíme za 3,71 USD, v Číně za pouhých 2,18 USD. Na základě výše uvedeného přehledu můžeme však vyvodit, že naopak státy jako Švýcarsko či Brazílie mají ceny za tento produkt téměř dvojnásobně vyšší, což značí, že jejich měna je naopak silně nadhodnocena, konkrétně v případě Švýcarska až o 80%. Měnové politiky Číny, jakožto i možnému zhodnocení její měny, bude věnována pozornost dále.

2.6 Platební-obchodní bilance

Informace o své platební bilanci Číňané začali prostřednictvím své centrální banky zveřejňovat až na přelomu nového tisíciletí. Data, která se vztahují k průběhu doby předchozí, tj. před zmíněným přelomem tisíciletí, byla v jisté míře uveřejněna zpětně, avšak nekorespondují s informacemi, které nezávisle zpracovávaly jiné nadnárodní ekonomické subjekty jako jsou MMF či Světová centrální banka.

Tab. 1: Vývoj platební bilance (v mld. USD)⁶⁹

	2005	2006	2007	2008	2009
Běžný účet	160,818	249,866	371,833	426,107	297,1
Kapitálový účet	62,964	10,037	73,509	18,964	144,8
Chyby	-16,766	-12,877	16,402	-26,093	n.a.
Celková bilance	207,016	247,026	461,744	418,978	441,9

Na výše uvedené tabulce můžeme vidět, že na kapitálovém účtu zaznamenáváme v posledních pěti letech hned 2,5krát vyšší nárůst.

2.6.1 Zahraniční investice

S příchodem Teng Siao-pchinga do čela vlády nastoupila Čína v oblasti zahraničních vztahů do nové éry. Teng vyznával přesvědčení, že čínská ekonomika

⁶⁹ *Businessinfo.cz*, Čína: Finanční a daňový sektor, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-financi-a-danovy-sektor/5/1000539/#sec2>>.

může růst pouze za předpokladu většího přílivu kapitálu a využití technologií ze zahraničí. „*Těžký průmysl musel být utlumen kvůli nedostatku energetických zdrojů, zatímco lehkému průmyslu měly napomoci právě zahraniční investice.*“⁷⁰ Začalo docházet k mnoha kontraktům, které měly přísun nových technologií zajistit: Začaly se proto stavět se nové moderní továrny, hotely pro zahraniční manažery a turisty, a ostatní budovy a komplexy, které jsou pro obchodování ve velkém stylu a měřítku nezbytné. Investování do čínské ekonomiky se uskutečňovala zejména přes ekonomické zóny na jihovýchodním pobřeží Číny. „*Společné obchody rostly po stovkách, ale obvykle narážely na problémy: čínská pracovní síla, ačkoliv relativně levná, často postrádala potřebné dovednosti a disciplínu; bylo zapotřebí nesčetných povolení; a navzdory smluvním podmínkám v příslušných kontraktech zahraniční investoři měli často problémy s vývozem svých zisků ze země.*“⁷¹

Během 80. let však investice nebyly tak masivní, jako je tomu nyní. Počínaje rokem 1993, kdy se prezidentské moci chopil Ťiang Ce-min, hovoříme o fázi definitivního přechodu Číny ke kapitalismu.⁷² Téměř každá velká zahraniční nadnárodní korporace se snažila proniknout na čínský trh. Velkou měrou k tomu přispěla skutečnost, že zde investoři objevili možnosti jednoduchého zúročení svých peněz. Od 90. let se Čína stala zemí číslo jedna, pokud jde o příliv zahraničních investic do rozvojových zemí.

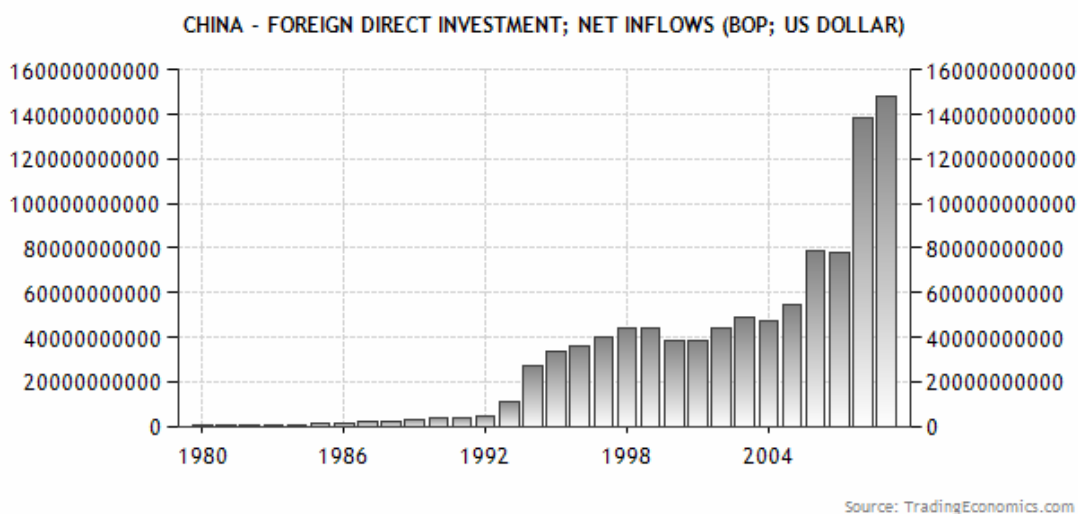
---

⁷⁰ FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 458.

⁷¹ FAIRBANK, J., *Dějiny Číny*, s. 460.

⁷² Srov. tamtéž. s. 475.

Graf 6: Přímé zahraniční investice (v USD) směřující do Číny v letech 1980 - 2009⁷³

Od roku 1978 do Číny začaly proudit tři druhy zahraničních investic. Prvními se staly přímé investice, které v sobě zahrnují čínsko-zahraníční joint ventures, kooperativní joint ventures a akciové společnosti se zahraničními investicemi. Do druhé skupiny, nazývané kapitálové investice, spadají půjčky zahraničních vlád a mezinárodních finančních organizací, exportní úvěry a emise zahraničních obligací. Za třetí skupinu se označují investice ostatní, jež v sobě zahrnují mezinárodní pronájmy, kompenzační obchody a emise zahraničních akcií.⁷⁴

Většina odborníků se obecně shoduje na tom, že nejvýhodnějším způsobem, jakým na čínský trh proniknout, je právě joint ventures s podílem čínských partnerů. „V Číně jsou čtyři základní formy joint-venture. EJV⁷⁵ (Equity Joint Venture), CJV⁷⁶ (Co-operative Joint Venture), společnost s ručením omezeným a akciová společnost⁷⁷“.

⁷³ Srov. *Trading Economics*, Foreign direct investment net, Net Inflows (BoP; US dollar) in China, <<http://www.tradingeconomics.com/china/foreign-direct-investment-net-inflows-bop-us-dollar-wb-data.html>>.

⁷⁴ Srov. *China Business*, Velvyslanectví České lidové republiky v České republice, s. 35.

⁷⁵ Tradiční a nejpopulárnější forma: zahraniční účast musí být alespoň 25 %, maximální výše není regulována.

⁷⁶ Méně častější forma, může mít právní subjektivitu. V případě, že má právní subjektivitu, je v některých aspektech tato forma podobná EJV, může se však lišit v rozložení práv a povinností, podílu na zisku a ztrátách mezi jednotlivými investory.

⁷⁷ Zpravidla není obvyklé, aby zahraniční investor zakládal čínskou společnost s ručením omezeným či akciovou společnost, obvykle vstoupí na čínský trh ve formě „zahraničního investičního podniku“, a to

*Poslední dvě uvedená označení jsou zvolena pouze pro přiblížení českému čtenáři. Úprava těchto společností však samozřejmě vykazuje v Číně významné odlišnosti od úpravy české.*⁷⁸

K velkému skoku v investiční oblasti ČLR došlo po vstupu do WTO. Čínská vláda se také zavázala k tomu, že uvolní některé ekonomicky strategické oblasti, které jsou z hlediska zahraničních investic klíčové. Jde zejména o bankovníctví, velko/maloobchod, distribuci a telekomunikaci. Během první dekády 21. století byla zaznamenána, vzhledem k letům předchozím, změna charakteru zahraničních investic. Oproti předchozímu trendu, pro který byla charakteristická snaha o zvyšování růstu investic, a to téměř do čehokoliv a za jakoukoliv cenu, nyní převažuje trend, který příkládá význam zlepšování kvality projektů a získání co nejmodernějších technologií, ovšem s důrazem kladeným na šetrné zacházení k okolnímu životnímu prostředí.

Podle dat, která zveřejnila Konference OSN pro obchod a rozvoj, téměř polovina zahraničních investic, které byly v roce 2010 uskutečněny, putovala do rozvojových ekonomik. Přičemž téměř polovina z takto zrealizovaných investic směřovala právě do Číny. Přímé investice v Číně v roce 2010 oproti roku předcházejícímu vzrostly o 17,4%, činily totiž bez mála 106 mld. USD. Naopak v roce předchozím poklesl příliv těchto investic o 2,3%, a to zejména z důvodu finanční krize.⁷⁹

Přestože v současné době jsou zahraniční investice proudící do Číny jedny z těch největších, začínají zahraniční investoři zvažovat změnu ve směřování svého investování. Jako hlavní důvod této tendence lze uvést fakt, že výrobní náklady začínají v Číně stále výrazněji stoupat. Dělníci si začínají stěžovat na pracovní podmínky na pracovištích, a v důsledku toho se také dožadují zvyšování mezd. Rovněž v oblasti logistiky zaznamenáváme stále se zvyšující provozní náklady. Navíc dochází k tomu, že investoři nemohou nalézt dostatečně kvalifikované pracovní síly. Tyto údaje zveřejnila Americká obchodní komora v Šanghaji, která dělala průzkum mezi dvěma sty v Číně působícími zahraničními firmami. V blízké budoucnosti tedy můžeme očekávat mírný

---

v podobě EJV nebo CJV. Zahraniční investiční podnik může být následně přeměněn na společnost s ručením omezeným či akciovou společnost.

⁷⁸ BOHUSLAV, M., Čtyři formy společného podniku, <<http://www.ceskyexport.cz/clanek/ctyri-formy-spolecneho-podniku.aspx>>.

⁷⁹ Srov. ČTK, Přímé zahraniční investice v Číně stouply na rekord, <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/prime-zahranicni-investice-v-cine-stouply-na-rekord/583342>>.

přeliv zahraničního kapitálu z pobřežních provincií do vnitrozemí či do západních částí Číny, anebo, a to je ještě pravděpodobnější, odliv do jiných levnějších států jako jsou například Vietnam či Indonésie.⁸⁰

2.6.2 Zahraniční obchod

Největší podíl na čínském hospodářsko-ekonomickém růstu měla bezesporu změna strategie v oblasti zahraničního obchodu. Před rokem 1979, v době plně plánovaného hospodářství, byl zahraniční obchod brzděn vysokou mírou centralizace. Obchod se zahraničím byl v této době takřka minimální. Můžeme-li o určitém zahraničním obchodu hovořit, pak byl omezen jen na vývoz několika mála zboží. Především pak šlo o zboží jednoduché průmyslové, a to jen z toho důvodu, aby byly pokryty platby za nákup strategických nerostných surovin, jimiž Čína nedisponovala, avšak potřebovala je. V této době existovalo pouhých dvanáct státem vlastněných společností, jimž bylo umožněno obchodovat se zahraničím, tedy které mohly spolupracovat se zahraničím ve sféře importu a exportu zboží. Tato privilegia se týkala zejména odvětví textilních a oděvních.

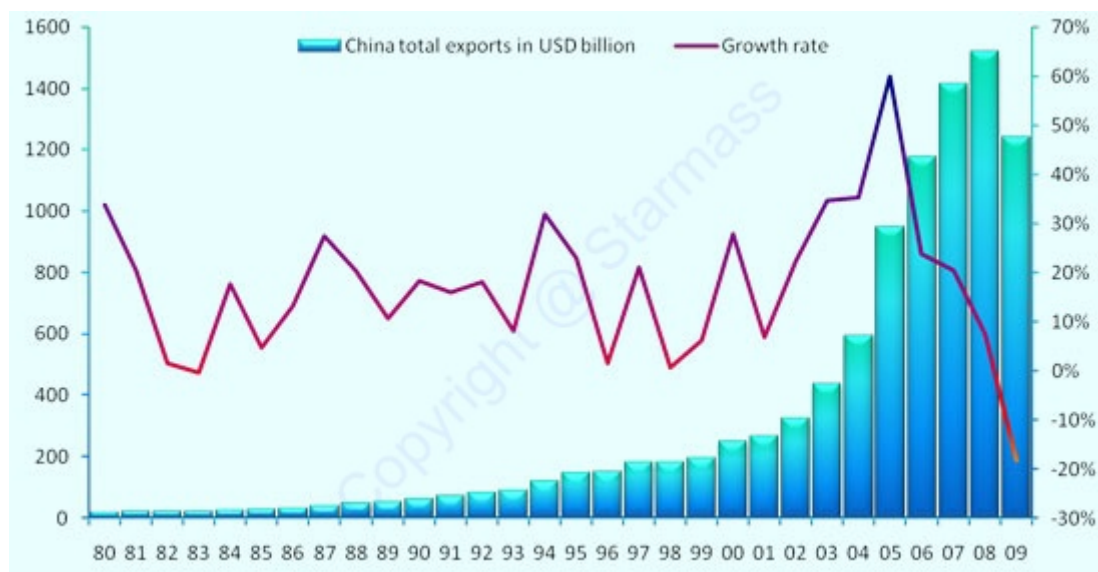
Po roce 1979 docházelo postupně k většímu uvolňování, tedy k rozšiřování oprávnění jednotlivých podniků, pokud jde o jejich obchodování se zahraničím. Ale i tak byla obchodní bilance Číny v této době spíše deficitní. Mezi lety 1989-92 došlo k částečnému vyrovnání poměru čínského exportu a importu. Od roku 1990, vyjma roku 1993, lze v oblasti obchodní bilance Číny hovořit o stálém účtu přebytkovém.

Vstup Číny do WTO znamenal pro oblast zahraničního obchodu velký přínos. Zrušily se celní bariéry, kvóty na čínské zboží, a tak Čína zajistila nejen nezbytný přísun nových investic ze zahraničí, ale také se obohatila o nové technologie a zahraniční know-how, díky němuž mohla posílit svou výrobní činnost. V důsledku těchto opatření se čínský export do zahraničí stal ještě intenzivnější a efektivnější.

---

⁸⁰ Srov. LAVIČKA, V., Růst mezd v Číně straší západní firmy, <<http://hn.ihned.cz/c1-42081190-rust-mezd-v-cine-strasi-zapadni-firmy>>.

Graf 7: Hodnota celkového čínského exportu (v mld.USD) a jeho růst (v %) v letech 1980 – 2009⁸¹

První desetiletí 21. století proběhlo ve znamení enormně rychlého rozvoje čínského zahraničního obchodu. „Růst zahraničního obchodu a vysoké pozitivní saldo v posledních 5 letech představovaly silnou stránku čínské ekonomiky. Objem zahraničního obchodu vzrostl z 1421,9 mld. USD v roce 2005 na 2 561,6 mld. USD v roce 2008. Dočasný pokles v roce 2009 byl zapříčiněn globální recesí.“⁸² Šlo o takový propad, kdy o objemu celkového vývozu můžeme hovořit jako o jednom z nejnižších za posledních deset let. Na druhou stranu byl však v roce 2009 zaznamenán v Číně růst podniků, ve kterých byl účasten zahraniční kapitál, přičemž podíl těchto podniků na celkovém počtu čínských společností představoval 55,2%. Tyto podniky se 76,9% podílely na vytváření celkového zahraničního obratu.⁸³

Důvodem snížení obchodního salda v roce 2009 byl mimořádně vysoký import do Číny. Příčinou byl vyšší dovoz komodit, zejména pak železa a ropy. „Objem

⁸¹ Starmass, China import and export trends,

<http://www.starmass.com/china_review/imports_exports/import_export_trends.htm>.

⁸² Businessinfo.cz, Čína: Zahraniční obchod země, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-zahranicni-obchod-zeme/6/1000539/>>.

⁸³ Srov. Souhrnná teritoriální informace Čína, Peking : Zastupitelský úřad Peking, <services.czechtrade.cz/pdf/sti/cina-2010-10-01.pdf>.

čínskému exportu v prosinci 2009 se meziročně zvýšil o 17,7 procenta.⁸⁴ Tím byl také, alespoň v jisté míře, zbrzděn trend postupující již od začátku 21. století, a to přehřívání čínské ekonomiky. Vždyť, podle údajů z *trading economics*, čínský vývoz zboží a služeb představuje téměř 40% HDP Číny.

Rok 2009 se pro Čínu stal jedním z klíčových, v oblasti zahraničního obchodu se tento stát stal druhým největším vývozcem a třetím největším dovozcem. Nejvyššího obrátu vývozu a dovozu Čína dosahuje se zeměmi Evropské unie. Za nimi pak následují USA a Japonsko. Přičemž dosahování nejvyššího kladného obchodního salda má Čína právě s USA. Obchodování s EU v roce 2009 vyneslo hodnotu 364,1 mld. USD, což, ve srovnání s rokem předcházejícím, znamená pokles o 14,4%⁸⁵. Společný obchod s USA dosahuje hodnoty 298,2 mld. USD, meziroční pokles činil 10,6%. V lednu roku 2011, kdy proběhlo setkání tzv. G2 (USA a Čína), se tyto země dohodly na společných obchodních transakcích v hodnotě 45 mld. USD, které by měly podpořit zaměstnanost v USA, to znamená, směřovaly by k vytvoření 235 000 pracovních míst v USA.

Můžeme ve stručnosti shrnout, že od doby, od které lze hovořit o počátku finanční krize, celkový zahraniční obchod v Číně klesl. Největší změny, v roce 2010, jež přestavovaly výrazný pokles obchodovatelnosti, a to právě těch jinak nejvíce obchodovaných komodit, nastaly v oblasti automobilů (- 38,5%), ropných výrobků (- 32,7%) a výrobků z kovu (- 22,4%). Naopak, jako o jediné oblasti, ve které byla zaznamenána stoupající tendence v obchodovatelnosti, lze hovořit o sféře obchodování s neželeznými kovy, meziročně se toto obchodování zvýšilo o 17,5 %.

V únoru roku 2011 byl výsledek obchodu se zahraničím deficitní, a to ve výši 7,3 mld. „*Čínský export v únoru meziročně stoupl pouze o 2,4 procenta na 96,7 miliardy dolarů, zatímco analytici počítali s růstem o 26,2 procenta. Dovoz se zvýšil o 19,4 procenta na 104 miliardy dolarů.*“⁸⁶ Čínští statistici sice s propadem počítali, ovšem tak

---

⁸⁴ KRISTEN, V., Čínský export vzrostl o 17,7 procenta, značně nad očekáváním trhu., <<http://www.mediafax.cz/ekonomika/2978837-Cinsky-export-vzrostl-o-17-7-procenta-znacne-nad-ocekavanim-trhu>>.

⁸⁵ Srov. *Souhrnná teritoriální informace Čína*, Zastupitelský úřad Peking, <services.czechtrade.cz/pdf/sti/cina-2010-10-01.pdf>.

⁸⁶ STROUHAL, J. Zahraniční obchod Číny překvapivě propadl do schodku. Trhy v Asii reagovaly poklesem, <<http://finweb.ihned.cz/c1-51067170-zahranicni-obchod-ciny-prekvapive-propadl-do-schodku-trhy-v-asii-reagovaly-poklesem>>.

velký propad neočekávali. Příčinu tohoto jevu můžeme hledat v tradičních únorových oslavách čínského nového roku⁸⁷.

Skutečnost, že došlo k tak obrovskému propadu, měla však i kladné stránky. Nastalá situace podpořila vedení Číny v nové koncepci směřování čínské ekonomiky, která by spočívala v utlumení závislosti Číny na jejím exportu, a zároveň by znamenala posílení jejího domácí trhu. O této problematice bude ještě dále pojednáno.

Graf 8: Obchodní bilance (v mld. USD) Číny (2009 – únor 2011)⁸⁸

2.6.3 Devizové rezervy

Čínská obchodní bilance se vyznačuje vysokými přebytky, a proto dochází k tomu, že Čína za nabyté zahraniční valuty vykupuje jednak státní obligace ostatních zemí, jednak vykupuje celosvětové zásoby zlata. Jak již bylo řečeno v souvislosti s jinou problematikou, Čína začala informace o stavu své celkové platební bilanci uveřejňovat až v roce 1999.

Na údaje, které byly zveřejněny do tohoto roku, je nutno pohlížet jako na zkreslené. Z toho vyplývá, že ani na hodnoty devizových rezerv, které byly do přelomu tisíciletí dány k dispozici, nelze nahlížet jako na údaje korektní. Od počátku

⁸⁷ Čínský nový rok je hlavním svátkem v Číně. Jeho hlavní oslavy trvají 15 dní, přičemž přípravy i jeden měsíc.

⁸⁸ Trading Economics, Balance of Trade, <<http://www.tradingeconomics.com/economics/balance-of-trade.aspx?symbol=cny>>.

80. let dochází k trendu pozvolného stoupaní devizových rezerv Číny. Tento vzestupný vývoj byl přerušen jen v letech 1985-86, a to z důvodu obchodního deficitu Číny. V návaznosti na celkové zpomalení čínské ekonomiky v letech 1989-90, coby důsledku sociálních nepokojů na náměstí Tchienanmen, zaznamenáváme v této době mírné zpomalení růstu devizových rezerv.

Mezi rozvojem zahraničního obchodu a vývojem devizových rezerv existuje pochopitelně přímá souvislost. V říjnu roku 2006 přesáhla hodnota devizových rezerv jednoho biliónu USD, a Čína se tak stala zemí s vůbec nejvyšší hodnotou držaných rezerv. Za poslední tři roky se rezervy hned ztrojnásobily, v lednu roku 2011 čínské devizové rezervy činily 2,85 bilionu amerických dolarů⁸⁹.

Naznačená situace sebou nese posílení pozice Číny v rámci globální ekonomiky, a také její zvyšující se vliv. Tato skutečnost je však pro mnohé země značně znepokojující. Za hlavní problém považují ostatní státy fakt, že díky devizovým rezervám, kdy Čína skupuje americký dolar, si mimo jiné uměle snižuje hodnotu své měny.

K nejvýznamnějším oblastem, které jsou Čínou dotovány, patří USA a Eurozóna. Obrovské veřejné dluhy některých států, jako je například Řecko nebo Španělsko, představují totiž pro Evropu problémy značného rozsahu. Právě dluhopisy těchto dvou zadlužených států, tedy Řecka a Španělska, začala Čína v roce 2010 nakupovat. V lednu roku 2011 navíc Lidové noviny uveřejnily zprávu, že existuje reálná možnost, aby byla čínská ekonomika uznána Evropou za ekonomiku tržní. To by znamenalo dosažení cíle, o který Čína tolik usiluje.⁹⁰

Tab. 2: Devizové rezervy Číny (v mld. USD), 2005 - polovina 2010⁹¹

mld. USD	2005	2006	2007	2008	2009	1-6/2010
Devizové rezervy	818,9	1 066,3	1 528,2	1,946	2 399,2	2 454,3

⁸⁹ Srov. LAVIČKA, V., Studie: Čína trumfne USA v roce 2018, <Ihned.cz/c1-49447460-studie-cina-trumfne-usa-v-roce-2018>.

⁹⁰ Srov. SKLENÁŘ, P., Co všechno si Čína kupuje v Evropě, <http://www.lidovky.cz/co-vsechno-si-cina-kupuje-v-evrope-dr0-/ln_noviny.asp?c=A110114_000073_ln_noviny_sko&klic=240799&mes=110114_0>.

⁹¹ *Businessinfo.cz*, Čína: Finanční a daňový sektor, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-financni-a-danovy-sektor/5/1000539/#sec2>>.

V září roku 2008 se Čína stala největším věřitelem Spojeným státům americkým, v tomto ohledu předstihla dokonce i Japonsko. Příčinou toho bylo, že masivně začala skupovat americké státní dluhopisy. Podle analytika České spořitelny Ľuboše Mokrása, „*se Čína paradoxně díky rezervám stává velkým světovým věřitelem na úkor růstu životní úrovně svých obyvatel.*“⁹²

Nástup globální finanční krize v roce 2008 však pro Čínu znamenal počátek procesu znehodnocování čínských dolarových měnových rezerv, a to z důvodu oslabování kurzu amerického dolaru. Proto se čínská vláda odhodlala přijmout opatření, které by zabránilo tak výraznému snižování hodnoty rezerv, a počaly se masově nakupovat komodity, zejména zlato. I přes tyto negativní ohledy Čína nepřistoupila k omezení nákupu amerických dluhopisů, jelikož, jak říká Luo Pching (*Luo Ping*), který je ředitelem Čínské komise pro regulaci bankovníctví: „*vzhledem k objemu rezerv totiž Čína potřebuje investovat do takových nástrojů, které jsou v případě nutnosti dostatečně likvidní, tedy snadno přeměnitelné na hotovost. A to jsou vzhledem k velikosti ekonomiky a bezpečnosti investic pouze Spojené státy.*“⁹³

Nově začíná Čína taktéž uvažovat o větší diverzifikaci svých rezerv, má v úmyslu zvýšit své podíly na rozvojových trzích, o čemž informoval v říjnu roku 2010 guvernér čínské národní banky Čou Siao-čchuan (*Zhou Xiaochuan*). Ten se domnívá, že ačkoli je v sázce větší riziko, pokud jde o návratnost těchto investic, může Čína očekávat větší výnosy, protože měny jednotlivých rozvíjejících se ekonomik v poslední době stále více posilují.⁹⁴ V současnosti také můžeme zaregistrovat trend, který spočívá ve vytváření investic do některých „strategických odvětví a nákupu surovinových zásob“⁹⁵, zejména v Austrálii, JV Asii a především v Africe. Čína tak již postupně opouští od představy, že své rezervy bude držet ve státní pokladně, a proto vybízí nejen podnikatele, ale i domácnosti, k nákupu zahraniční měny.

---

⁹² STUHLÍK, J., Čína půjčuje Americe, sama hledá věřitele těžko, <<http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/56762-cina-pujcuje-americe-sama-hleda-veritele-tezko>>.

⁹³ ČTK, ČT24. Čína přiznává, že těžko zvládá své devizové rezervy, <<http://www.ct24.cz/ekonomika/svet/4661-cina-priznava-ze-tezko-zvlada-sve-devizove-rezervy/>>.

⁹⁴ Srov. NĚMEČEK, J., Citigroup: Čínské banky po stažení stimulace čekají masivní záchranné injekce vlády, <<http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1584421/citigroup-cinske-banky-po-stazeni-stimulace-cekaji-masivni-zachranne-injekce-vlady.html>>.

⁹⁵ Srov. *Businessinfo.cz*, Čína: Finanční a daňový sektor, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-financni-a-danovy-sektor/5/1000539/#sec2>>.

Hodnota devizových rezerv byla ke konci roku 2010 2,85 bilionu USD. Oproti předchozímu roku, kdy hodnota rezerv a zlata činila 2,462bil USD, vzrostla tato hodnota o téměř 20%, a Čína tak zaujímá první místo v množství držených rezerv. Dále následují Japonsko s hodnotou 1,096 bilionů USD, Rusko 483,1 mld. USD, Saudská Arábie 456,2 mld. USD a Tchaj-wan s hodnotou 382,8mld. USD.⁹⁶

Vysoký objem čínských devizových rezerv však sebou přináší i značná rizika. Nejenže se hodnota těchto rezerv kvůli oslabování ostatních měn snižuje (viz americký dolar), ale tento jev má negativní dopad jednak na růst inflace v zemi, jednak na zvyšování veřejného dluhu. Dá se očekávat, že ve snaze stabilizovat čínskou ekonomiku, vedoucí představitelé Číny přeci jen k postupnému uvolňování své měny přistoupí, a to i na úkor zpomalení čínského hospodářského růstu.

2.6.4 Státní zadluženost

Státní zadluženost Číny se v současnosti pohybuje okolo 430 mil. USD. I když se tento peněžní závazek za posledních 5 let téměř zdvojnásobil, procentuální zadluženost vzhledem k HDP stále klesá.

Tab. 3: Údaje o čínské zadluženosti v mld. USD⁹⁷

	2005	2006	2007	2008	2009
Zadluženost celkem	281,04	322,99	373,62	374,66	428,6
Dluhová služba (%)	3,1	2,1	1,98	1,78	2,87
Zadluženost k vývozu (%)	36,9	30,4	27,84	23,69	32,15
Zadluženost k HDP (%)	12,6	12,3	11,52	8,65	8,73

V oblasti ekonomické analýzy Číny hlavní problém představuje, mimo jiné vlivy, možné zkreslení relevantních údajů, které je způsobeno velkým počtem obyvatel. Na první pohled se sice výrazně vysoké hodnoty ekonomických ukazatelů Číny jeví

⁹⁶ Srov. CIA : *The World Factbook*, Reserves of Foreign Exchange and Gold,

<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2188.html?countryName=China&countryCode=ch&ionCode=eas&#ch>>.

⁹⁷ *Businessinfo.cz*, Čína: Finanční a daňový sektor, <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-financni-a-danovy-sektor/5/1000539/#sec2>>.

jako ohromující, svou velikostí ostatní země daleko převyšují. Ovšem, přepočteme-li tyto veličiny na osobu, dostaneme hodnoty, které jsou charakteristické pro rozvojové země. Zavadějícím ukazatelem je i samotný počet obyvatel Číny. Podle studií předních ekonomů je Číňanů mnohem větší počet, než který uvádí ČNSÚ. Tato tvrzení vychází ze skutečnosti, že spotřeba potravin v Číně je značně vyšší, než kolik by bylo cca 1,3 mld. lidí v průměru schopné zkonsumovat. Přibližné odhady hovoří navýšení oficiální hodnoty o 300 000 lidí⁹⁸. Berme však v úvahu, na obranu Číny, že není v lidských silách sčítat občany, kteří nemají pevně dané, trvalé místo bydliště. V Číně se totiž odehrává již zmíněná velká vnitřní migrace obyvatelstva za prací.

---

⁹⁸ FISHMAN, T., *China, Inc. : Jak Čína drtí Ameriku a svět*, s. 215.

3 SOUČASNÉ EKONOMICKO-POLITICKÉ TRENDY A PREDIKCE DO BUDOUCNOSTI

V současné době jsme téměř každodenně médii informováni o dění v Číně. Nejvíce se setkáváme se zprávami s ekonomickou tematikou. Tento fakt vystihuje skutečnost, že Čína má opravdu vliv na celou globální společnost. Poslední dobou se setkáváme s tématy ohledně podhodnocení čínské měny, nafukující se čínské realitní bubliny a sociálních nepokojů v této zemi. Následující kapitola hodnotí tyto aktuality a predikuje jejich možná řešení.

3.1 Měnová situace v Číně

Jedním z nejvíce ožehavých témat soudobého vývoje čínské ekonomiky je hodnota její měny, oficiálně nazývané renminpi (*renminbi*). Čína čelí nařčení z toho, že svou měnu soustavně uměle podhodnocuje, a tím si zajišťuje vyšší konkurenceschopnost své produkce.

Po dlouhou dobu byla čínská měna vázána na americký dolar. K částečnému uvolnění došlo v roce 2005, když se hodnota jüanu (*yuan*)⁹⁹ vůči dolaru zvýšila o 2,1%. Během následujících tří let se čínská měna zhodnotila o dalších 21%.¹⁰⁰ Ovšem následkem příchodu globální krize v roce 2008 byl opět zaveden pevný kurz vůči dolaru. Čínská vláda se obávala, že její ekonomika upadne do recese tak, jak se tomu již událo v některých západních státech. Aby však Čína k tomuto zpětnému opatření mohla přistoupit, musela, na úkor vývozu, investovat nemalý obnos financí. Tento krok se, v negativním slova smyslu, výrazně odrazil na celkové zadluženosti státu.

Na nastalou situaci můžeme pohlížet ze dvou různých úhlů pohledu. Za prvé je to hledisko vztahu Čínu k ostatním státům, kteří v tomto kroku spatřily pouhou hamižnost Číny. Na straně druhé je to pohled Číny samotné, která svou zoufalou situací byla nucena určitým způsobem řešit.

---

⁹⁹ Lidový název pro čínskou měnu renminpi.

¹⁰⁰ Srov. MIKEŠKA, M., Podhodnocená čínská měna renminbi: Brzdí globální ekonomiku?, <<http://www.investujeme.cz/kratke-zpravy/podhodnocena-cinska-mena-renminbi-brzti-globalni-ekonomiku/>>.

Způsob, jakým se k tomu opatření Číny staví západní společnost je jasný a opodstatněný. V jejich očích si Čína takto zlepšuje svou pozici v mezinárodním obchodě, jelikož tímto se čínské zboží stává oproti zboží jiných států levnějším, což má za následek velké obchodní přebytky Číny. Největší přebytkové obchodní saldo je zaznamenáno s Hongkongem, a to hodnota 157,5 mld. USD za rok 2009, s USA 143,4 mld. USD a s EU 108,5 mld. USD.¹⁰¹ Podle názoru některých ekonomických analytiků je tento postoj a reakce západních států jen způsob, jímž se snaží ospravedlnit vlastní ekonomické neúspěchy, které se u nich projevují rostoucími obchodními deficity, růstem nezaměstnanosti a celkovou ekonomickou nestabilitou.

Nejen Čína ovšem zaujala strategii spočívající v podhodnocování své měny. V současné době jsme svědky toho, že takto jednají i jiné státy. Tento způsob řešení ekonomické situace je nejpatrnější právě u Spojených států amerických. Tato země přistoupila k procesu znehodnocování dolaru zejména z toho důvodu, že v této taktice vidí cestu, jak naplnit příslib veřejnosti daný současným americkým prezidentem Barackem Obamou. Tento příslib spočívá v tom, že se do pěti let zvýší americký export na dvojnásobek.

Čína na celou situaci, kdy je ostatními státy nucena revalvovat svou měnu, nahlíží značně skepticky. Jedním z nežádoucích následků, který by byl uvolněním měny a její následnou volnou směnitelností nastal, by byl únik čínských úspor a investic směrem z Číny. Čínská veřejnost je totiž veskrze nucena své finance držet ve své zemi. Dochází tudíž k tomu, že čínské banky mají přístup k velkému množství levných peněžních prostředků, díky nimž může čínská vláda snadno podporovat ekonomiku země. Dalším závažným nepříznivým následkem, k němuž by mohlo dojít, by bylo snížení čínské výrobní konkurenceschopnosti, a s ním spojené snížení čínského exportu, což by znamenalo ztrátu dvou až tří set milionů pracovních míst.¹⁰²

Kdyby však došlo k tak žádané revalvaci čínské měny, mělo by to nežádoucí efekt i na okolní státy, zejména pak na jejich spotřebitele. Nastalo by již zmíněné snížení čínské konkurenceschopnosti, a tímto by došlo i k poklesu čínského exportu. Ovšem

---

¹⁰¹ Srov. *Souhrnná teritoriální informace Čína*, Zastupitelský úřad Peking, <services.czechtrade.cz/pdf/sti/cina-2010-10-01.pdf>.

¹⁰² Srov. MIKEŠKA, M., Podhodnocená čínská měna renminbi: Brzdí globální ekonomiku?, <<http://www.investujeme.cz/kratke-zpravy/podhodnocena-cinska-mena-renminbi-brzti-globalni-ekonomiku/>>.

spotřebitelé ze západních zemí, zvyklí nakupovat v obchodních řetězcích typu Wall-Mart či Home Depot, by pocítili razantní zvýšení cen spotřebního zboží, a tím následně i růst inflace, jelikož tyto řetězce jsou velice silně vázány na levný dovoz právě z Číny. Silnější dolar totiž umožňuje zejména Američanům nakupovat věci, které by si v jiných případech dovést nemohli.

Zhodnocení renminpi by bylo také velice vítaným krokem, zejména pro další rozvíjející se ekonomiky jako je Brazílie, Mexiko či Vietnam, jelikož by mohly převzít roli vývozců levného zboží. To by pro západní svět znamenalo, že by se jeho ekonomické problémy, zejména růst nezaměstnanosti, nikterak nezlepšily. Vedlo by to pouze k nepatrnému snížení vlivu Číny na okolní svět, což by ovšem znamenalo následně možnosti pro další rozvíjející se ekonomiky, kterých by postupem času začaly využívat.

Společně se zvýšením hodnoty čínské měny by také došlo k omezení nákupu devizových rezerv, což by mělo za následek zhoršení ekonomické situace v USA. Tato země by totiž jen s obtížemi hledala jiný stát, který by skupoval její emitované dluhopisy.

Na straně druhé by revalvace čínské měny měla za následek skutečnosti, že by Čína získala mnohem větší pravomoci v rámci instituce Mezinárodního měnového fondu, protože by tímto splnila měnové požadavky tohoto fondu. Nicméně, z hlediska přijatelnosti ze strany západní kultury, která si zvykla mít privilegované postavení, pokud jde o rozhodování zásadních světových otázek, toto řešení příliš přijatelné není, postoj k vedení moci ve světových společnostech lze označit spíše jako zastaralý.

Podle údajů čínské centrální banky, z konce roku 2010, se opět očekává pozvolné zhodnocování čínské měny, které by znamenalo 3-5% každoroční navýšení. Podle odhadů je však renminpi v současnosti podhodnocena až o 40-50%. Pokud bychom chtěli spekulovat, pak dojdeme k názoru, že současná doba je více než výhodná k investování právě do renminpi.

V souvislosti s čínskou hospodářskou expanzí se začaly objevovat předpoklady, že by se čínská měna mohla stát hlavní světovou měnou, a nahradit tak americký dolar. To však v dohledné době nebude pravděpodobně možné, renminpi stále není volně směnitelnou měnou a není zde ani pravděpodobnost, že by se jí v blízké době stala. V současnosti je situace taková, že je zaveden tzv. plovoucí floating, který je založen na tržní nabídce a poptávce přičemž čínská měna je tak vztažena ke koši jiných měn.

3.2 Trh s čínskými nemovitostmi

Ceny nemovitostí v Číně, především ve velkých městech, dosahují závratných výšek.¹⁰³ I přestože jsou ceny bytů vysoce nadhodnoceny, poptávka po nich stále roste. Nynější situace na čínském trhu s nemovitostmi se zdá být neudržitelnou, a existuje zde proto možnost „prasknutí nafouklé realitní bubliny“. Navíc predikce do budoucna hovoří o možné hrozbě, tak jako tomu bylo v roce 2008 v USA či v Japonsku v roce 1985, hypoteční krize. Za rok 2010 se ceny nemovitostí meziročně zvýšily o 8,6%. Investice do koupě bytů představují jednu z nejlukrativnějších možností, které čínský trh nabízí. Především je tomu tak z důvodu obavy z možné stoupající inflace. Navíc v Číně zatím neexistuje daň z nemovitosti.

Ovšem, ve srovnání se situací, která se odehrála v USA, čínské nemovitosti nejsou hrazeny pouze z hypoték. Čínská vláda vydala řadu restriktivních opatření. Například při nákupu reality musí budoucí majitel zaplatit 30% z vlastních finančních prostředků, a navíc se stále zvyšují úrokové sazby pro získání hypoték. Proto, aby předešla možným problémům týkajících se stálého zvyšování cen, čínská vláda hromadně poskytuje pozemky pro nové výstavby, čímž usiluje o zvýšení nabídky na trhu nemovitostí.¹⁰⁴

3.3 Predikce vývoje čínské ekonomiky

Stále vzestupná tendence růstu čínské ekonomiky vzbuzuje v mnoha analytících otázku zda, případně kdy, čínská ekonomika co do velikosti nominálního HDP předbehne ekonomiku spojených států. Již nyní Čína „vítězí“ v některých oblastech, které jsou pro rozvinuté, prosperující a dobře fungující ekonomiky klíčové. Jedná se například o nejvyšší spotřebu energie, nejrozsáhlejší export, nejrozsáhlejší internetové připojení, či nejvyšší prodej osobních automobilů. Na druhou stranu hovoříme o zemi, která vlastní prvenství rovněž ve znečišťování životního prostředí. *„Doba, kdy se tak stane, není zase natolik vzdálená. Podle Jima O'Neilla, hlavního ekonoma banky*

---

¹⁰³ Pro obyvatele Pekingu nebo Šanghaje s průměrným platem představuje investice koupě do dvoupokojového bytu úrovně 20-30 ročních příjmů, zatímco mezinárodní průměr se pohybuje kolem 6 ročních příjmů.

¹⁰⁴ Srov. *Hypoindex.cz*, Čínská realitní bublina brzy praskne, <<http://www.hypoindex.cz/clanky/cinska-realitni-bublina-brzy-praskne/>>.

*Goldman Sachs, by se tak mohlo stát v roce 2027. Ekonomové z poradenské firmy PricewaterhouseCoopers udávají dokonce již rok 2020.*¹⁰⁵ Avšak, i přestože o vývoji čínské ekonomiky hovoříme jako o stoupajícím, a je pravděpodobné, že Čína bude mít brzy nejvyšší hodnotu HDP, stále půjde o zemi, která se nachází teprve ve stádiu rozvoje. Musíme brát stále v úvahu, že se jedná o nejlidnatější zemi světa, kdy bohatství státu je v přepočtu na jednoho obyvatele velice nepatrné a podprůměrné. Čína se v tomto ohledu může rovnat státům typu Albánie.

Během posledních čtyř desítek let byl ekonomický růst podporován zejména vývozem levného spotřebního zboží, a s ním souvisejícími přímými investicemi do tohoto odvětví. Koncem první dekády 21. století přišla čínská vláda s novou vizí, jak ekonomiku Číny vést. Uživeme-li metafory, pak můžeme říci, že z největší „továrny světa“ hodlá udělat největší „supermarket světa“. *„V současné době domácí spotřeba tvoří třetinu HDP, zatímco ve většině zemí to bývá nejméně polovina. Proto se vláda snaží vytvářet incentivy na růst domácí poptávky po čínském zboží.*¹⁰⁶ Čína se tak chce stát více soběstačnou, a nechce být takovou mírou závislá na exportu.

3.4 Budoucí vývoj politické situace v Číně

Hospodářská situace Číny, která stále nabývá na síle, a jejíž ekonomika se podle odhadů v dohledné době stane největší na zemi, nabízí otázku, zdali se máme obávat čínské nadvlády nad světem. Mnozí analytici a přední ekonomové se domnívají, že se blíží doba, kdy si Čína začne diktovat vlastní podmínky v oblasti světové ekonomiky a politiky, a její vliv na celosvětové politicko-ekonomické dění bude mnohem zásadnější. Tuto skutečnost potvrzuje řada faktorů. Z Číny se stal, díky jejímu obchodnímu přebytku, největší věřitel pokud jde o půjčky poskytnuté některým státům, což této zemi naskýtá jistý vliv nad těmito zadluženými státy. Avšak na samotný vysoký obchodní přebytek Číny, který je příčinou naznačené obavy, musíme nahlížet jako na důsledek vlivů globálního kapitalismu. Za postavení, které v současnosti Čína

---

¹⁰⁵ LAVIČKA, V., Čína může během 10 let předstihnout USA, <<http://hn.ihned.cz/c1-45735130-cina-muze-behem-10-let-predstihnout-usa>>.

¹⁰⁶ MIKEŠKA, M., Co pálí čínskou ekonomiku, <<http://www.investujeme.cz/clanky/co-pali-cinskou-ekonomiku/>>.

zaujímá, vděčí však tento stát právě okolnímu světu. Neexistovala-li by tak výrazná propojenost jednotlivých států, které se touto cestou snaží získat výrobky co možná nejlevnější, aby s nimi následně mohly obchodovat a vydělávat na nich, nedostala by se Čína nikdy na pozici, kterou nyní zaujímá.

Pokud jde o možnou nadvládu Číny, musíme však brát v potaz hledisko, které mnozí analytici v úvahu neberou, a tím je právě čínská mentalita. Číňané sice mají velké ambice, ovšem nejde jim o ovládnutí Země. Snaží se o pouhé zavedení multipolárního globálního světa, neboli světa, který byl bez dominantního postavení USA.¹⁰⁷ Z hlediska celosvětové nadvlády jde o zemi příliš nestabilní. V Číně se totiž za celou dobu její existence odehrálo, a stále odehrává, tolik zásadních sociálních problémů, které by mohly zapříčinit i rozpad celé této země. Zvláště v poslední době, začátkem roku 2011, kdy dochází v mnoha zemích k politickým převratům, zaznamenáváme zvýšení sociálních nepokojů právě i v Číně. Příčinou sociálních nepokojů je pomyslné postupující rozevírání nůžek, které představují dva stěžejní póly země – města a vesnice. Tímto rozevíráním tedy máme na mysli zvyšování rozdílů mezi bohatstvím a úrovní sociálních služeb vesnického a městského obyvatelstva, s tím úzce souvisí i rozšiřování dostupnosti internetu.

Světlá budoucnost patrně nečeká Čínu ani na poli průmyslovém. Číně v oblasti výroby chybí vlastní, domácí značky. Vyjma několika mála vlastních výrobků, se tato země zaměřila spíše na jednoduchou výrobu pro ostatní velké nadnárodní společnosti, a jinak na padělání ostatních celosvětově známých značek. Čína by se měla spíše zaměřit na „*ekonomiku poháněnou zaváděním inovací, spotřebitelskými výdaji a službami*“.¹⁰⁸ Čína až přespříliš spoléhá na technologie dovezené, či zkopírované ze světa vyspělých ekonomik.

Čínská vláda též musí jednat vyřešit problémy týkající se přehřívání ekonomiky, a jednak musím určitým způsobem zvládnout zvýšenou míru inflace. Letos, v roce 2011, bude v Číně zavedena 12. pětiletka, která bude zaměřena především na životní prostředí a zvýšení domácí poptávky, a to z důvodu snížení závislosti na čínském exportu. Jako další cíle si Čína stanovila dosáhnout v hospodářském růstu na minimální osmi procentní hranici, zachovat stávající hodnotu nezaměstnanosti v městech na úrovni

---

¹⁰⁷ Srov. *Čínsky.cz : Podnikání v Číně, Kam směřuje Čína?*,

<<http://www.cinsky.cz/index.php?page=clanek&id=518&lang=cs>>.

¹⁰⁸ Tamtéž.

4,2%, vytvořit zde minimálně 9 miliónů nových pracovních míst, zvýšit investice do zemědělství, restrukturalizovat a modernizovat sekundární sektor.

Čína odmítá demokracii po vzoru západních států. Samotná čínská ústava sice umožňuje působení více politických stran, ovšem, neoficiálně, realizace takového kroku by byla přísně trestána. Od roku 1948 se u moci v zemi drží komunistická strana, která se k této záležitosti vyjádřila tak, že působení dalších politických stran by bylo pro tak velkou zemi znamenalo bezesporu zvýšení nestability, snížení ekonomických výsledků, a rovněž možnou příčinou rozpadu Číny jako takové. Některé státy a ekonomičtí analytici skutečně vidí ve vedení země jedinou politickou stranou velkou výhodu. Autokratický způsob vedení státu začíná být stále populárnější. Některé západní státy, zejména Rakousko, jsou znechuceni svou nynější podobou demokracie, která je zcela netransparentní, a z důvodu nesouladu mezi pravicí a levicí vede pouze k brzdění celkového vývoje. Proto možná můžeme očekávat v některých zemích změnu politického režimu.

Co se týče budoucího čínského politického vývoje, můžeme očekávat takřka tři možné podoby tohoto vývoje.¹⁰⁹ Buď bude Čína nadále fungovat po stránce politické tak, jak funguje doposud. To je však spíše záležitostí maximálně 20 let, protože v současné „době internetu“, i přestože se čínská vláda stále ze všech sil snaží o cenzuru, možnost politického převratu je mnohem realističtější než dříve. Na stranu druhou důvodů, proč by nynější komercionalizovaný leninismus měl v zemi i nadále fungovat je stále více než dost. Musíme totiž vzít v úvahu, že zde již nefunguje zcela fanatický přístup ke komunistické ideologii. Změny, které se v Číně prosazují, jsou téměř jen ekonomického rázu, a navíc se čínské vedení snaží o co nejlepší a nejprospěšnější mezinárodní reprezentaci.

Druhou možnou predikcí v oblasti politického vývoje je zavedení demokracie. Tato skutečnost je vyvoditelná ze současné ekonomické situace. V Číně vládne mnohem tvrdší kapitalismus, než na jaký jsme zvyklí například v České republice. A přeci jen musíme uvážit, že ekonomické smýšlení jde ruku v ruce se smýšlením politickým.

---

¹⁰⁹ Srov. TERRILL, R., Jak v příštích letech jednat s Čínou, <<http://www.obcinst.cz/cs/JAK-V-PRISTICH-LETECH-JEDNAT-S-CINOUC1261/>>.

Za možný protiargument můžeme uvést skutečnost, že, zejména v západních částech Číny, je silně zakořeněna úcta k hierarchii. Lidé z takovýchto oblastí, v případě demokratických voleb, by stejně volili pouze toho, koho by jim určil vedoucí kádr obce. Navíc skutečnost hraje i to, že přes 250 miliónů Číňanů je negramotných.

Třetí možná varianta, která by mohla nastat, by spočívala v rozpadu Číny na několik menších celků, ty by si pravděpodobně zavedly vlastní politické zázemí, a je očekávatelné, že jejich území by odpovídala územím dnešních provincií. Hovoříme zde však o skutečnosti, která by mohla nastat nejdříve za 50 let. Aby však tato situace vůbec mohla nastat, muselo by jí předcházet jednak občanské povstání vyvolané nevolí čínského obyvatelstva vůči politické ideologii, jednak by muselo dojít ke kolapsu klíčových bodů, na které Čína klade velký důraz, a na nichž staví svou prestiž. Hovoříme zde o zásadním zvratu na poli mezinárodního obchodu, politiky, či o ztroskotání samotné čínské komunistické strany.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení příčin a možných důsledků ekonomického růstu a vlivu Číny, jakožto jevů stavějících tuto zemi do dominantního postavení v rámci světové ekonomiky.

V první kapitole jsme se zabývali celkovým politicko-hospodářským vývojem Číny, díky kterému se tato země dostala na pozici, ve které se nyní nachází. Bylo vysvětleno, proč během Maovy vlády docházelo ke střídání období enormních ekonomických růstů a propadů. Autorka následně kladla velký důraz na politicko-ekonomickou situaci Číny po roce 1978, jelikož v této době byly zavedeny reformy, jejichž důsledky se projevují do současných dní a zásadním způsobem přispěly k ekonomickému růstu této země, k její celkové integraci do světového hospodářství a k současnému postavení Číny v rámci globálního světa. V kapitole druhé jsme rozebrali soudobou ekonomickou situaci podrobněji pomocí hlavních makroekonomických ukazatelů a pro dokreslení těchto poměrů byly využity indexy HDI a BigMac. Dále se tato kapitola zabývala důležitou složkou makroekonomické analýzy a to platební bilancí Číny. Důraz byl kladen zejména na obchodní bilanci a s ní související vývoj zahraničního obchodu a soudobý trend vývoje devizových rezerv Číny. Aktuální problémy čínské ekonomiky a otázky budoucího politicko-hospodářského vývoje pak byly rozebrány ve třetí kapitole.

Po rozboru makroekonomické situace této země jsme došli k přesvědčení, že Čína je opravdu státem na vzestupu nejen ekonomickém, ale roste zároveň míra jejího vlivu na ostatní země. Od dob Tengových reformů rostla čínská ekonomika v průměru 10-11% ročně. Zahraniční obchod země se během těchto čtyřiceti let zdesetinásobil a z Číny se stal největší exportér a druhý největší importér všech obchodních artiklů. Čína má největší devizové rezervy na světě a stala se jedním z klíčových mezinárodních obchodních partnerů vůbec. Tengem zavedená liberalizace čínského zahraničního obchodu je zásadním důvodem vysvětlujícím soudobou čínskou ekonomiku, protože právě v zahraničním obchodě mohla Čína uplatnit svůj obrovský lidský kapitál a využít tak svých komparativních výhod.

Vzhledem k tomu, že výrobní náklady v Číně se zvyšují s rostoucími nároky zaměstnanců, je otázkou, zda Čína bude i v budoucnu továrnou světa. Předpokládá se, že tato země již nebude tak silným exportérem jako dosud, jelikož se pravděpodobně

světová výroba přesune do států s nižšími náklady na pracovní sílu, jako jsou Vietnam či Indonésie a proto se Čína bude snažit svůj ekonomický růst založit spíše na domácí poptávce.

Přestože se Čína řadí mezi státy s centrálně řízenou ekonomikou, její hospodářství funguje spíše na principech kapitalismu, řídí se tedy do značné míry nabídkou a poptávkou. Skutečnost, že má Čína ve světě značný hospodářský význam, je dána především velkým objemem lidských zdrojů, které může využívat, proto neodpovídá životní standard jejích obyvatel vlivu země na světovou ekonomiku. V Číně vládne ostrá cenzura spojená se zákazem svobody slova. Jiné politické vyznání než komunistické se tvrdě trestá. Na druhou stranu právě vláda jedné strany v Číně je zárukou rychlého a efektivního řešení hospodářských problémů a zásadních rozhodnutí. Otázkou, kterou se zabývá mnoho analytiků, je zda současná politická situace zůstane i nadále.

V budoucnu lze očekávat další nárůst vlivu Číny. Toto zároveň platí i pro ostatní asijské státy. Dlouhodobá nadvláda západu nad světem se tak začíná měnit v multipolární řízení světa, kde se bude moci seberealizovat každý stát, který bude více ekonomicky významný.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Veronika Dvořáková
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Soudobé trendy vývoje čínské ekonomiky
Název práce v anglickém jazyce:	The Current Trends in the Development of the Chinese Economy
Vedoucí práce:	Ing. Eva Jílková, Ph.D.
Počet stran:	58
Počet příloh:	0
Rok obhajoby:	2011
Klíčová slova v českém jazyce:	Čína, ekonomický růst, trendy, HDP, globalizace, inflace, zahraniční obchod, zvláštní ekonomické zóny, Teng Siao-pching, reformy
Key words in English:	China, economic growth, GDP, globalization, inflation, foreign trade, special economic zones, Deng Xiaoping, reforms

Tématem bakalářské práce je deskripce vývoje čínské ekonomiky z historického, politického, sociálního a hlavně ekonomického hlediska od dob vládnutí komunistické strany v Číně. Důraz je pak kladen na dobu po roce 1978, kdy byly v této zemi zavedeny ekonomické reformy, neboli aspekty, které zásadním způsobem přispěly k současnému dominantnímu postavení Číny. Zároveň se práce zabývá rozbory a predikcemi vývoje aktuálních politicko-hospodářských událostí v této zemi.

The theme of this bachelor's thesis is a description of the development of the Chinese economy from the historical, political, social and especially economic point of view from the times of the reign of the Communist party in China. An emphasis is placed on the period after the year 1978 when the economic reforms were introduced in the country or aspects which contributed in an essential manner to the current

dominant position of China.. In addition, the thesis focuses on analyzing and predicting the development of the current political-economic events in this country.

LITERATURA A PRAMENY

- BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století : Díl 2.*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 218 s. ISBN 80-244-0611-X.
- CIHELKOVÁ, Eva; KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika : Nové jevy a perspektivy*. 2. vydání. Praha : C.H.BECK, 2006. 320 s. ISBN 80-7179-455-4.
- FAIRBANK, John King. *Dějiny Číny*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 693 s. ISBN 978-80-7106-919-5.
- FISHMAN, Ted. *China, Inc. : Jak Čína drtí Ameriku a svět*. Praha : Alfa Publishing, 2006. 278 s. ISBN 80-86851-44-3.
- FÜRST, Rudolf. Čínské balancování. *Mezinárodní politika*. 2009, 11-12, s. 54-56.
- *China Business*. Neprodejná publikace. Praha : Velvyslanectví Čínské lidové republiky v České republice , 2005. 145 s.
- LIŠČÁK, Vladimír. *Čína : Stručná historie států*. Praha : Libri, 2002. 224 s. ISBN 80-7277-109-4.
- RAMPINI, Federico. *Čínské století*. Vimperk: Dokořán, 2005. 299s. ISBN 978-80-7363-128-4.
- *Souhrnná teritoriální informace Čína* [online]. Peking : Zastupitelský úřad Peking, 2010-10-01 [cit. 2010-10-10]. Dostupné z WWW: <services.czechtrade.cz/pdf/sti/cina-2010-10-01.pdf>.
- VOŘECHOVSKÝ, David. *Juan, reformy a hospodářský cyklus* [online]. Praha: Liberální institut, 2006. [cit. 2010-10-15]. Dostupné na WWW: <http://libinst.cz/etexts/PA_1_2006.pdf>.
- ŽÍDEK, Libor. Hospodářský vývoj Číny: (1949 -2005). In *Národohospodářský obzor* [online]. Brno : ESF MU Brno, 2006 [cit. 2010-10-30]. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/do/1456/soubory/aktivity/obzor/6182612/7667820/08_Z_sdekOPRAVENO.pdf>.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- BOHUSLAV, Martin. Čtyři formy společného podniku. *Český export : Magazín týdeníku Profit* [online]. 2010-06-15, [cit. 2011-02-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskyexport.cz/clanek/ctyri-formy-spolecneho-podniku.aspx>>.
- *Britské listy* [online]. 2010-08-17 [cit. 2010-11-15]. Čína ekonomicky předstihla Japonsko. Dostupné z WWW: <<http://www.blisty.cz/2010/8/18/art54022.html>>. ISSN 1213-1792.
- *Businessinfo.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-12-14]. Čína: Ekonomická charakteristika země. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000539/>>.
- *Businessinfo.cz* [online]. 2010-06-14 [cit. 2011-02-03]. Postřehy k současné úrovni ekonomicko-sociálního rozvoje ČLR . Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cina/postreh-uroven-ekonom-social-rozvoje-clr/1000539/57591/>>.
- *Businessinfo.cz* [online]. 2010-10-01 [cit. 2010-12-15]. Čína: Finanční a daňový sektor. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/cina-financi-a-danovy-sektor/5/1000539/#sec2>>.
- *Central Intelligence Agency : The World Factbook* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. Country Comparison of GDP - real growth rate. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2003rank.html?countryCode=ch&rankAnchorRow=#ch>>.
- *Central Intelligence Agency : The World Factbook* [online]. 2011 [cit. 2011-02-24]. Reserves of Foreign Exchange and Gold. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2188.html?countryName=China&countryCode=ch@ionCode=ea s&#ch>>.
- *CRI : Přehled čínské ekonomiky* [online]. 2008 [cit. 2010-11-23]. Čínská encyklopedie. Dostupné z WWW: <<http://czech.cri.cn/chinaabc/chapter3/chapter30101.htm>>.
- *Čínsky.cz : Podnikání v Číně* [online]. 2010-05-06 [cit. 2011-03-23]. Kam směřuje Čína?. Dostupné z WWW: <<http://www.cinsky.cz/index.php?page=clanek&id=518&lang=cs>>.
- *Čínsky.cz : Podnikání v Číně* [online]. 2011-02-28 [cit. 2011-03-10]. Až drak sežere orla. Dostupné z WWW: <<http://www.cinsky.cz/index.php?page=clanek&id=537&lang=cs>>.
- ČTK, ČT24. Čína přiznává, že těžko zvládá své devizové rezervy. *ČT24* [online]. 2007-11-19, [cit. 2011-03-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/svet/4661-cina-priznava-ze-tezko-zvlada-sve-devizove-rezervy/>>.
- ČTK, ČT24. Číňani se nestěhují za prací, práce jde za nimi. *ČT24 : Ekonomika* [online]. 2011-02-02, 2011-02-02, [cit. 2011-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/114237-cinani-se-nestehuji-za-praci-prace-jde-za-nimi/>>.
- ČTK, ČT24. Přímé zahraniční investice v Číně stouply na rekord. *Finanční noviny.cz : Ekonomický server ČTK* [online]. 2011-01-18, [cit. 2011-

- 02-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/prime-zahranicni-investice-v-cine-stouply-na-rekord/583342>>.
- *Economist Intelligence Unit* [online]. 2010 [cit. 2010-11-23]. China Political Structure . Dostupné z WWW: <<http://country.eiu.com/article.aspx?articleid=27561187&Country=China>>.
  - *Economist Intelligence Unit* [online]. 2010-11-22 [cit. 2011-01-10]. The world in figures: China. Dostupné z WWW: <<http://www.economist.com/node/17510312>>.
  - *Embassy of the People's Republic of China in the Czech Republic* [online]. 2009-12-02 [cit. 2010-10-25]. Ekonomický vývoj. Dostupné z WWW: <<http://www.chinaembassy.cz/cze/zgsk/t126982.htm>>.
  - *Euroekonom.com* [online]. 2007 [cit. 2010-11-17]. Míra nezaměstnanosti - Čína (%) - Graf. Dostupné z WWW: <<http://www.euroekonom.com/graphs-data.php?type=unemployment-china&lang=cz>>.
  - *Hypindex.cz* [online]. 2011-01-05 [cit. 2011-02-27]. Čínská realitní bublina brzy praskne . Dostupné z WWW: <<http://www.hypindex.cz/clanky/cinska-realitni-bublina-brzy-praskne/>>.
  - *Chinability* [online]. 2009 [cit. 2011-10-22]. GDP growth in China 1952-2009. Dostupné z WWW: <<http://www.chinability.com/GDP.htm>>.
  - *China-profile* [online]. 2008 [cit. 2010-10-22]. Total Population and Average Number of Children per Woman in China. Dostupné z WWW: <http://www.china-profile.com/data/fig_WPP2008_TotPop_TFR.htm>.
  - *International Human Development Indicators* - [online]. 2010 [cit. 2011-01-30]. China: Human Development Index: Trends 1980 - present. Dostupné z WWW: <<http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/CHN.html>>.
  - KONEČNÝ, Tomáš. *Blog.iDNES.cz : Ekonomika* [online]. 2010-04-17 [cit. 2011-02-15]. Budoucí Čína? Předlužený vývozce inflace. Dostupné z WWW: <<http://tomaskonecny.blog.idnes.cz/c/133866/Budouci-Cina-Predluzeny-vyvozce-inflace.html>>.
  - KRISTEN, Vojtěch. Čínský export vzrostl o 17,7 procenta, značně nad očekáváním trhu. *MEDIAFAX.CZ* [online]. 2010-01-10, [cit. 2011-02-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mediafax.cz/ekonomika/2978837-Cinsky-export-vzrostl-o-17-7-procenta-znacne-nad-ocekavanim-trhu>>.
  - LAVIČKA, Václav. Čína ekonomickým růstem opět drtí USA, ale strach jí nahání inflace. *IHNED.CZ : Online zprávy hospodářských novin* [online]. 2011-01-23, [cit. 2011-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://ekonomika.ihned.cz/c1-49539610-cina-rustem-10-3-procenta-opet-drti-usa>>.
  - LAVIČKA, Václav. Čína může během 10 let předstihnout USA. *HN.IHNED.CZ* [online]. 2010-08-17, [cit. 2011-02-28]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-45735130-cina-muze-behem-10-let-predstihnout-usa>>.
  - LAVIČKA, Václav. Růst mezd v Číně straší západní firmy. *HN.IHNED.CZ* [online]. 2010-03-31, [cit. 2011-02-16]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-42081190-rust-mezd-v-cine-strasi-zapadni-firmy>>.
  - LAVIČKA, Václav. Studie: Čína trumfne USA v roce 2018. *HN.IHNED.CZ* [online]. 2011-01-12, [cit. 2011-01-20]. Dostupný z WWW: <ihned.cz/c1-49447460-studie-cina-trumfne-usa-v-roce-2018>.
  - MAŠEK, Jaroslav. USA varují Čínu: Zdražte Big Mac. *IDNES.cz : Ekonomika* [online]. 2010-10-18, [cit. 2011-02-23]. Dostupný z WWW:

- <http://ekonomika.idnes.cz/usa-varuji-cinu-zdrazte-big-mac-dmk-/eko-zahranicni.aspx?c=A101018_1468217_eko-zahranicni_spi>.
- MIKEŠKA, Mirek. *Investujeme.cz* [online]. 2010-11-05 [cit. 2011-03-30]. Podhodnocená čínská měna renminbi: Brzdí globální ekonomiku?. Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/kratke-zpravy/podhodnocena-cinska-mena-renminbi-brzti-globalni-ekonomiku/>>.
  - MIKEŠKA, Mirek. *Investujeme.cz* [online]. 2010-11-24 [cit. 2011-03-10]. Co pálí čínskou ekonomiku . Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/clanky/co-pali-cinskou-ekonomiku/>>.
  - NĚMEČEK, Josef. *Patria.cz* [online]. 2010-03-12 [cit. 2011-02-27]. Citigroup: Čínské banky po stažení stimulační čekají masivní záchranné injekce vlády. Dostupné z WWW: <<http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1584421/citigroup-cinske-banky-po-stazeni-stimulace-cekaji-masivni-zachranne-injekce-vlady.html>>.
  - SKLENÁŘ, Petr. Co všechno si Čína kupuje v Evropě?. *Lidovky.cz* [online]. 2011-01-14, [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/co-vsechno-si-cina-kupuje-v-evrope-dr0-/ln_noviny.asp?c=A110114_000073_ln_noviny_sko&klic=240799&mes=110114_0>.
  - *Starmass* [online]. 2011 [cit. 2010-12-23]. China GDP trends . Dostupné z WWW: <http://www.starmass.com/china_review/economy_overview/economy_gdp_trends.htm>.
  - *Starmass* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. China import and export trends. Dostupné z WWW: <http://www.starmass.com/china_review/imports_exports/import_export_trends.htm>.
  - STROUHAL, Jan. Zahraniční obchod Číny překvapivě propadl do schodku. Trhy v Asii reagovaly poklesem. *FinWeb.iHned.cz* [online]. 2011-03-10, [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://finweb.ihned.cz/c1-51067170-zahranicni-obchod-ciny-prekvapive-propadl-do-schodku-trhy-v-asii-reagovaly-poklesem>>.
  - STUHLÍK, Jan. *Peníze.cz : Světová ekonomika* [online]. 2009-07-22 [cit. 2011-02-21]. Čína půjčuje Americe, sama hledá věřitele těžko. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/56762-cina-pujcuje-americe-sama-hleda-veritele-tezko>>.
  - TERRILL, Ross. *Občanský institut* [online]. 2008-04-28 [cit. 2011-03-20]. JAK V PŘÍŠTÍCH LETECH JEDNAT S ČINOUI. Dostupné z WWW: <<http://www.obcinst.cz/cs/JAK-V-PRISTICH-LETECH-JEDNAT-S-CINOUI-c1261/>>.
  - *The Historical National Accounts of the People's Republic of China 1952-1995* [online]. 1997 [cit. 2010-11-30]. Table A.3 GDP by Sector. Dostupné z WWW: <http://www.ier.hit-u.ac.jp/COE/Japanese/online_data/china/tablea3.htm>.
  - *The World Bank : Data of country* [online]. 2011 [cit. 2010-10-01]. China. Dostupné z WWW: <<http://data.worldbank.org/country/china>>.
  - *Trading Economics* [online]. 2010 [cit. 2010-11-28]. GDP growth (annual %) in China. Dostupné z WWW: <<http://www.tradingeconomics.com/china/gdp-growth-annual-percent-wb-data.html>>.
  - *Trading Economics* [online]. 2010 [cit. 2011-01-31]. Foreign direct investmentnet, Net Inflows (BoP; US dollar) in China. Dostupné z WWW:

<<http://www.tradingeconomics.com/china/foreign-direct-investment-net-inflows-bop-us-dollar-wb-data.html>>.

- *Trading Economics* [online]. 2010 [cit. 2011-03-23]. Inflation; Consumer Prices (annual %) in China. Dostupné z WWW: <<http://www.tradingeconomics.com/china/inflation-consumer-prices-annual-percent-wb-data.html>>.
- *Trading Economics* [online]. 2011 [cit. 2011-02-26]. China Balance of Trade. Dostupné z WWW: <<http://www.tradingeconomics.com/economics/balance-of-trade.aspx?symbol=cny>>.
- *Trading Economics* [online]. 2011-03-11 [cit. 2011-03-12]. China Inflation Rate. Dostupné z WWW: <<http://www.tradingeconomics.com/Economics/Inflation-CPI.aspx?Symbol=CNY>>.

SEZNAMY

Seznam obrázků

Obr. 1: Index lidského rozvoje: Trendy 1980 - současnost.....	27
Obr. 2: Hodnoty cen sendvičů Big Mac ve vybraných zemích v roce 2010.....	28

Seznam tabulek

Tab. 1: Vývoj platební bilance (v mld. USD).....	29
Tab. 2: Devizové rezervy Číny, 2005 - polovina 2010	37
Tab. 3: Údaje o čínské zadluženosti v mld. USD	39

Seznam grafů

Graf 1: Meziroční růst HDP(v %) v letech 1968-2009	10
Graf 2: Složení HDP podle sektorů v letech 1952 - 2000	17
Graf 3: Vývoj nominálního a reálného růstu HDP (v jüanech) v letech 1978 – 2008	18
Graf 4: Procentuální růst HDP Číny a zbytku světa v letech 2003 - 2011	20
Graf 5: Procentuální vyjádření čínské inflace v letech 1988 - 2009	22
Graf 6: Přímé zahraniční investice směřující do Číny v letech 1980 - 2009	31
Graf 7: Hodnota celkového čínského exportu a jeho růst v letech 1980 – 2009	34
Graf 8: Obchodní bilance Číny (2009 – únor 2011)	36